

329 2
๑๖๔๒๗
๗.3

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทักษะของครูและผู้บริหารโรงเรียน
ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

ปริญญานิพนธ์

ของ

อานวย เอกกรีน

24 ก.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

181409

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์)

.....กรรมการ

(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์)

.....กรรมการ

(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ศ.ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...4...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ. 2535

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ หัวหน้าภาควิชา การบริหาร การศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์ ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์ กรรมการที่ปรึกษา และศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ กรรมการสอบปากเปล่า รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรินทร์ สุพรรณรัตน์ อดีตประธานที่ปรึกษา ซึ่ง กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องอย่างดียิ่งตลอดมา

ในการทบทวนครั้งนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ นายจรินทร์ บุณภูมิ ศึกษาานิเทศก์กรมสามัญ ศึกษา นายสมชัย พุกผาสุข ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ นายมนตรี อุตสาห ศึกษา นิเทศก์กรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนายสุธน จุลโมกข์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนนุทยวิทยาเขต ที่กรุณาช่วยตรวจแนะนำ และแก้ไขแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ คณะครู และผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ นายประเสริฐ ทิศกลาง ศึกษาานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่อำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และให้คำแนะนำในการทบทวนฉบับนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ยุศรี เอกฐิน และลูก ๆ ทุกคนที่ได้เป็นกำลังใจ และสนับสนุนด้านการเงิน จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณของบิดา - มารดา และ คณาจารย์ทุกท่าน

อำนวยการ เอกฐิน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	ความหมายของโอกาสทางการศึกษา	11
	ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา	12
	ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทย	13
	หลักการเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา	14
	มาตรการสำคัญที่จะต้องดำเนินการตามโครงการ	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	38
	การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	39
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

4	การวิเคราะห์ข้อมูล	43
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
	ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	84
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	84
	การวิเคราะห์ข้อมูล	86
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	89
	ข้อเสนอแนะ	96
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	97
	บรรณานุกรม	98
	ภาคผนวก	102
	ประวัติของผู้วิจัย	123

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	35
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและ ได้กลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพ และจังหวัดในเขตการศึกษา 11	41
3	แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบริหารหลักสูตร ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	45
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบริหาร หลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	47
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการยกเว้น การชำระเงินบำรุงการศึกษา ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	49
6	แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการให้ยืม หนังสือเรียน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	51
7	แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการลดค่าใช้จ่าย ด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ ตามทัศนะของครูและผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	52

8	แสดงคำสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้างที่พัก อาศัยของนักเรียนในโรงเรียน ตามทักษะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	54
9	แสดงคำสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้ ตามทักษะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	56
10	แสดงคำสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านโครงการ โรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง ตามทักษะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	58
11	แสดงคำสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้าง ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน ตามทักษะของ ครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนก เป็นรายข้อ	60
12	แสดงคำสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านแนวทาง การจัดสอนวิชาอาชีพตามทักษะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ	61

- 13 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้าง
ความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียนตามทัศนะของครูและ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ
จำนวนเป็นรายข้อ 63
- 14 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการส่งเสริม
ให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ ตามทัศนะของครูและ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาใน 14 มาตรการ
จำนวนเป็นรายข้อ 65
- 15 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการประสานงาน
และร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ ตามทัศนะของครู
และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ
จำนวนเป็นรายข้อ 66
- 16 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการประเมิน
ผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่นตามทัศนะของ
ครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ
จำนวนเป็นรายข้อ 68
- 17 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครู
และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ
จำนวนเป็นรายมาตรการและรวมทุกมาตรการ 69

18	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ	72
19	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนใน จังหวัดนครราชสีมา	74
20	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนใน จังหวัดบุรีรัมย์	76
21	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัด ศรีสะเกษ	78
22	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดสุรินทร์	80
23	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนรวมทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 11	82

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศคือ "การศึกษา" เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยพัฒนากำลังคนให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตอนหนึ่งว่า "...งานด้านการศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญหรือความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมือง เป็นส่วนใหญ่..." (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2513 : 97) ซึ่งเน้นให้เห็นว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของคนในชาติให้สูงขึ้น ทั้งในแง่สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนลักษณะนิสัยต่าง ๆ อันจะเอื้ออำนวยให้การใช้ความรู้ และสติปัญญาที่มีอยู่ไปในเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความเจริญและมั่นคงของชาติสืบไป (พนัส หันนาคินทร์. 2519 : 3) ดังนั้น ในการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องให้ทุกคนมีโอกาสรับการศึกษาเท่าเทียมกัน โดยมีให้ฐานะเศรษฐกิจ และถิ่นที่อยู่ เป็นข้อจำกัดแต่ประการใด ทั้งนี้เพื่อช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเพื่อพัฒนากำลังคนของชาติให้ได้มากที่สุด

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้จัดแบ่งระดับการศึกษา ออกเป็น 4 ระดับด้วยกันคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการ และวิชาชีพ ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี การศึกษาระดับนี้ถือว่าเป็นระดับที่มีความสำคัญมาก ดังคำกล่าวของ ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2513 : 57) ว่า

การมัธยมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดเป็นระดับการศึกษาที่ผลิตคนระดับกลางออกมาเพื่อสนองความต้องการของประเทศชาติ ประเทศจะพัฒนาเศรษฐกิจไม่ได้สำเร็จ ถ้าหากว่าไม่ทำการพัฒนาการศึกษาเสียก่อน การศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงน่าจะเป็นการศึกษาที่ต้องรับผิดชอบต่อนาคตของประเทศอย่างแท้จริง

เช่นเดียวกับ กนก จันทขจร (2532 : 21) ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไว้ว่า การให้การศึกษาก่อนเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงสำคัญในการสร้างคนทั้งที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับสูง และผู้ที่willออกไปประกอบอาชีพ ดังนั้นครูมัธยมควรมีบทบาทในการส่งเสริมนักเรียนให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติปัญญาในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งรู้จักการผสมผสาน ความรู้กับการปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจสังคม และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

แนวนโยบายการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (แผนการศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 4) กำหนดไว้ว่า "รัฐพึงจัดและส่งเสริมการมัธยมศึกษาเพื่อประกันความเสมอภาคในโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาระดับนี้ของพลเมือง โดยจัดให้สอดคล้องและสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ตลอดจนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน" จึงเป็นที่ประจักษ์แน่ชัดว่า หลักการจัดการศึกษาตามนโยบายในระดับมัธยมศึกษาจนถึง "ความเสมอภาคในโอกาส" ได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน และหลักการให้การศึกษาสสำหรับทุกคนซึ่งเป็นหลักการของประชาธิปไตยในการศึกษา (Democratic in Education) นั้นเอง (วิฑูรย์ อุปถัมภ์. 2517 : 19) แต่ข้อเท็จจริงเท่าที่ผ่านมามีปรากฏว่า เด็กนักเรียนในชนบทยังมีโอกาสที่จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัศึกษาน้อยกว่าที่ควรมาก โดยเฉพาะในเขตชนบทยากจน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนระดับนี้ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง และในตัวเมืองที่มีประชากรหนาแน่น จึงปรากฏว่า เด็กในชนบทห่างไกลที่มีฐานะยากจนมีโอกาสดูแลน้อย ดังปรากฏในผลการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2532 กระทรวงศึกษาธิการ

รับนักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระบบโรงเรียนได้เพียงร้อยละ 41.29 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ และเมื่อพิจารณาร้อยละของนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายจังหวัดจะพบว่า จังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นจะมีนักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงเกินกว่าร้อยละ 60 เช่น จังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 84.41 จังหวัดสิงห์บุรี ร้อยละ 71.17 จังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 69.81 ในขณะที่จังหวัดที่อยู่ในเขตชนบทยากจน จะมีนักเรียนเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่ำมาก คือไม่ถึงร้อยละ 30 เช่น จังหวัดสุรินทร์ เพียงร้อยละ 28.08 จังหวัดศรีสะเกษ ร้อยละ 29.72 เท่านั้น (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา. 2532 : 2)

ด้วยเหตุนี้ กรมสามัญศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 88 ได้พยายามรณรงค์เพื่อเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้สูงขึ้น โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่ยังมีอัตราการเรียนต่อต่ำ โดยกรมได้จัดโครงการพิเศษขึ้นดำเนินงานเพิ่มเติมในงานดำเนินการมัธยมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) จำนวน 4 โครงการ และตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2529 ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา คือ "จะจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ระดับก่อนประถมศึกษาจะขยายการศึกษาระดับอนุบาลในชนบท ระดับมัธยมศึกษาจะสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนต่อชั้นมัศึกษามากขึ้น..." จากแนวนโยบายดังกล่าวจะเห็นได้ อย่างชัดเจนว่าการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รัฐบาลมุ่งเน้นให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา ได้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) คือ "...ระดับเด็กเล็ก จะขยายในท้องถิ่นห่างไกลและท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา ระดับประถมศึกษาจะจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์ ให้ได้เข้าเรียนทุกคน และระดับมัธยมศึกษาจะรณรงค์ให้นักเรียนที่จบประถมศึกษา ได้เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาให้มากขึ้น..." ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และของรัฐบาล กรมสามัญศึกษาจึงได้กำหนดนโยบายไว้ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ของกรมสามัญศึกษา ดังนี้

กระจายความเสมอภาคทางโอกาสเข้าศึกษาต่อ โดยเน้นขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำ และให้กลุ่มพื้นที่ชนบททุกภาค เมื่อสิ้นแผนฯ ให้รับนักเรียนที่จบประถมศึกษาเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของกรมสามัญศึกษาได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

(กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา. 2530 : 5 - 6) ซึ่งนโยบายที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้ ได้แก่ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด และมีโรงเรียนที่อยู่ในโครงการนี้ จำนวน 225 โรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ตามเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ โครงการนี้กรมสามัญศึกษาได้กำหนดมาตรการสำคัญที่จะต้องดำเนินการตามโครงการไว้ถึง 14 มาตรการ โดยต้องได้รับความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างบุคลากรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน แต่โครงการนี้จะบรรลุเป้าหมายหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรที่สำคัญ คือผู้ปฏิบัติโดยตรง อันได้แก่ ครู และผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2530 - 2534 ยังมีใคร่ผู้ใดได้ทำการศึกษาค้นคว้า วิจัยมาก่อนว่า มาตรการต่าง ๆ ที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้ในโครงการนั้น จะบรรลุเป้าหมายหรือไม่ และเนื่องจากโรงเรียนในโครงการส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นเขตชนบทยากจน มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ทำการศึกษาในพื้นที่ภูมิภาคนี้ โดยทำการศึกษาเฉพาะโรงเรียนในโครงการที่อยู่ในเขตการศึกษา 11 จำนวน 48 โรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ เพื่อหาคำตอบให้แก่ปัญหาดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ คือ

- 1.1 การบริหารหลักสูตร
- 1.2 การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน
- 1.3 การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา
- 1.4 การให้ยืมหนังสือเรียน
- 1.5 การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ
- 1.6 การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน
- 1.7 การจัดหน่วยการเรียนรู้
- 1.8 โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง
- 1.9 การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน
- 1.10 แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ
- 1.11 การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน
- 1.12 การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์
- 1.13 การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ
- 1.14 การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ของเขตการศึกษา 11

3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 11

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้โรงเรียนได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในกรมสามัญศึกษา ได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการปฏิบัติงานตาม

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 11 ให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยาย
โอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 14 มาตรการของกรมสามัญศึกษา เขตการ
ศึกษา 11 ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2533

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู และผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยาย
โอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 11 กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา
2533 เท่านั้น

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แยกเป็น 2 กลุ่ม

2.1.1 ครู ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนรวมทั้งผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้า
หมวดวิชา หัวหน้าฝ่าย และผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
จำนวน 821 คน

2.1.2 ผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง หรือ
รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือ
รักษาการในตำแหน่ง ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน
ทั้งหมด 96 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

ครู จำนวน 259 คน

ผู้บริหาร จำนวน 96 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น

3.1.1 ครู

3.1.2 ผู้บริหาร

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของครู และผู้บริหารที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง

14 มาตรการ คือ

3.2.1 การบริหารหลักสูตร

3.2.2 การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน

3.2.3 การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา

3.2.4 การให้ยืมหนังสือเรียน

3.2.5 การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ

3.2.6 การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน

3.2.7 การจัดหน่วยการเรียนรู้

3.2.8 โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง

3.2.9 การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน

3.2.10 แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ

3.2.11 การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน

3.2.12 การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์

3.2.13 การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตาม

โครงการ

3.2.14 การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชู เกียรติผลงานดีเด่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในการส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้กำหนดวิธีการปฏิบัติงานไว้ 14 มาตรการ ได้แก่

1.1 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการ ควบคุมดูแลให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ รวมทั้งการสนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากร

1.2 การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน หมายถึง การนำหลักสูตร ไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่

1.3 การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา หมายถึง การที่ผู้ปกครองนักเรียนไม่ต้องชำระเงินบำรุงการศึกษาให้แก่โรงเรียน ตามที่โรงเรียนเรียกเก็บตามระเบียบ

1.4 การให้ยืมหนังสือเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนได้จัดหาหนังสือ และสมุดแบบฝึกหัดประกอบการเรียนไว้ให้นักเรียนยืมเรียน ตามความเหมาะสมและสงวนเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.5 การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการผ่อนผันไม่ต้องแต่งกายตามเครื่องแบบ ที่กระทรวงกำหนดในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

1.6 การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในโครงการบางโรงเรียน จะได้รับการส่งเสริมให้จัดหาที่พักให้แก่แก่นักเรียนตามความเหมาะสม ในกรณีที่นักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก หรือนักเรียนมีปัญหาดังกล่าว

1.7 การจัดหน่วยการเรียน หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน ในการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.8 โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง หมายถึง โครงการส่งเสริมให้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่กว่า ช่วยเหลือโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่า

1.9 การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน หมายถึง การส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพ โดยหน่วยงานของกรมสามัญศึกษาและโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง จะได้สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสื่อสำเร็จรูปให้นักเรียนของโรงเรียนในโครงการ

1.10 แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ หมายถึง โรงเรียนในโครงการควรจัดสอนวิชาอาชีพให้สอดคล้องกับอาชีพของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรืออาชีพที่เป็นความต้องการของชุมชน

1.11 การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษาออกโรงเรียน หมายถึง การประสานงานให้นักเรียนที่เรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนตามท้องถิ่นนั้น ตามความเหมาะสม

1.12 การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ หมายถึง การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการได้กระทำหน้าที่ทั้ง 3 ประการ ตามกำลังความสามารถ ได้แก่ จัดการเรียนรู้การสอน การฝึกและอบรมเยาวชนตามหลักสูตร จัดการศึกษาออกโรงเรียนให้แก่เยาวชน และประชาชน รวมทั้งให้บริการชุมชนด้านวิชาการ นานและร่วมดำเนินการในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งในด้านการรักษาส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.13 การประสานงาน และการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ หมายถึง โครงการนี้จะสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานหลายฝ่ายในกรมสามัญศึกษา กรมอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.14 การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น หมายถึง การจัดให้มีการประเมินผลรวมของงานที่ได้รับวัตถุประสงค์เป็นระยะ ๆ และการนิเทศติดตามผลให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน พร้อมทั้งยกย่องเชิดชูเกียรติ ผลงานดีเด่นให้เป็นทั้งที่ประจักษ์และเป็นแบบอย่างที่ดีสืบไป

2. ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง สิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละมาตรการทั้ง 14 มาตรการ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน รวมทั้งผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าฝ่าย และผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ที่ดำรงตำแหน่ง หรือรักษาการในตำแหน่งผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายธุรการ และฝ่ายบริการ

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11

6. เขตการศึกษา 11 หมายถึง พื้นที่ในการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์

7. ทศนะ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ทศนะที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละมาตรการทั้ง 14 มาตรการ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของครูกับผู้บริหาร ในแต่ละจังหวัดของเขตการศึกษา 11 แตกต่างกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของครูกับผู้บริหาร รวมทุกจังหวัดของเขตการศึกษา 11 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอในบทที่ 2 นี้
เรียงตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความหมายของโอกาสทางการศึกษา
2. ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา
3. ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทย
4. หลักการเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของโอกาสทางการศึกษา

นับแต่ โคลแมน และคนอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 5 - 6 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and others. 1966 : 20) ได้จัดขบวนการความคิดเรื่องความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขึ้นในปี 1966 เป็นต้นมา นักวิชาการก็ได้ถกเถียงกันเป็นอย่างมากว่า โอกาสทางการศึกษา คืออะไร จะตีความหมายว่าอะไรได้บ้าง เก็บปีหลังจากที่ได้เสนอผลงานวิจัย เรื่องความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาในอเมริกา โคลแมน ได้พยายามได้ให้คำสรุปของความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาว่า "เป็นการให้การศึกษาแก่เด็กทั่วไปในระดับที่สามารถจะลดความเหลื่อมล้ำซึ่งเป็นผลมาจากสภาพทางบ้านของเด็ก และจะมีผลกระทบต่อชีวิตและการประกอบอาชีพของเด็กในอนาคต" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 5 - 6 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and others. 1966 : 20) นิยามของ โคลแมน อาจไม่แจ่มแจ้งนักแต่ก็นับประเด็นที่นักวิชาการยอมรับกันแล้วว่า "โอกาส" ที่คนต้องการ คือโอกาสสำหรับชีวิตอนาคตเมื่อเด็กเติบโตขึ้น นั่นเป็นภาพการณ์ในระยะยาวโดยหน้าที่ของนักการศึกษา ประเด็นที่เราจะต้องย้อนกลับมาดู คือหน้าที่และบทบาทของระบบโรงเรียนที่จะเอื้อต่อ "โอกาส" นี้ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ประเด็นที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้า สำหรับระดับมัธยม

ศึกษา ปัญหาอันนี้แยกได้เป็น 2 ประการ ประการแรกคือ การมีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับนี้ ซึ่งไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับต่อไปแล้ว แต่เป็นการเตรียมคุณสมบัติของเด็กเพื่อออกไปสู่ตลาดแรงงาน หรือการศึกษาขั้นสูงขึ้นไป ประการที่สองคือ การมีโอกาสได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ (ซึ่งก็ไม่ใช่ที่กระจางว่าเต็มศักยภาพแค่ไหน) ในระหว่างที่อยู่ในระบบการศึกษาระดับมัธยม โอกาสทางการศึกษาสองประการนี้ เป็นที่มาของโครงการวิจัย 2 เรื่อง คือ โอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กับองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งดำเนินการวิจัยไปพร้อมกัน

การตีความหมายของเรา จึงจำกัควงไปที่โอกาสการเข้าศึกษาต่อแต่ละประการเดียว โบว์แมน ได้วิเคราะห์โอกาสการเข้ารับการศึกษ โดยละเอียดลงไปอีกดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 20 - 21 ; อ้างอิงมาจาก Bowman. 1966 : 76 - 77)

1. หมายถึง ให้เด็กได้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการเลือกโรงเรียน ตลอดจนการเลือกว่าจะ เรียนต่อ หรือจะทำงานเมื่อไหร่และอย่างไร
2. หมายถึง การจัดความแตกต่างในเรื่องความสามารถ ทั้งที่เด็กได้รับจากพันธุกรรม หรือจากสภาพแวดล้อมทางบ้าน
3. หมายถึง การมีเงินค่าใช้จ่ายสำหรับเรียนหนังสือ

ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

คำว่า "ความเสมอภาค" มิได้หมายความว่า ทุกคนควรได้รับการศึกษาและมีอาชีพในระดับเดียวกันหมด แต่หมายความว่า ทุกคนควรได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในอันที่จะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างดีที่สุด เท่าที่ความสามารถของตนเองจะอำนวย (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2517 : 24) ฟราย (Fry. 1981 : 54) ได้กล่าวถึงความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคไว้ว่า "ความเท่าเทียมกัน" หมายถึง เกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า มีความยุติธรรม เกณฑ์นั้นไม่จำเป็นต้องก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เสมอภาค หรือ หมายถึง ตัวบ่อนที่เสมอภาคกัน ความเท่าเทียมกันจึงหมายถึง โอกาสอันเท่ากันของเด็กทุกคน ไม่ว่าจะมีความถนัดต่างกันเพียงใด ส่วน

"ความเสมอภาค" หมายถึง การกระจายที่ไม่แตกต่างกันใด ๆ ทั้งสิ้นในแง่ปริมาณ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดโอกาสการเข้าศึกษาต่อของเด็ก เด็กที่มีสติปัญญาดีจำนวนมากไม่ได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป เพราะขาดทุนทรัพย์ นี่เป็นข้อเท็จจริงเพียงผิวเผิน เพราะปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ไม่ได้หมายถึง ทุนทรัพย์เพียงอย่างเดียว (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 3 - 4) เด็กที่เกิดมาในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ด้อยกว่า จะต้องเสียเปรียบในหลาย ๆ ด้าน เพราะเขาจะมีค่านิยมและความคาดหวังเกี่ยวกับชีวิตอนาคตที่ต่ำกว่าเป็นประการแรก นี่เป็นสิ่งที่นักสังคมวิทยาการศึกษาเรียกว่า ทฤษฎีว่าด้วยค่านิยม ประการต่อไป ถ้าหากเด็กจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับชีวิตอนาคตที่สูงกว่าเด็กอื่น จากสภาพแวดล้อมที่เหนือกว่าตนเอง เด็กคนแรกจะต้องทุ่มเทกำลังกายและใจมากกว่าเด็กคนที่สอง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน เพราะทุนแต่เริ่มไม่เท่ากัน เปรียบเสมือนนักวิ่งแข่งขันร้อยเมตร กับสองร้อยเมตร ซึ่งเริ่มออกวิ่งกันคนละจุด แต่เส้นชัยอยู่เส้นเดียวกัน ประการสุดท้ายก็คือ ความไม่เสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา เกิดขึ้นจากความเหลื่อมล้ำในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของเด็ก และครอบครัว ทฤษฎีนี้ว่าด้วยวัฒนธรรมการที่เด็กเกิดในครอบครัวที่มีฐานะยากจน เด็กก็มีโอกาสจะเรียนรู้ และรับวัฒนธรรมของสังคมได้น้อยกว่า (โดยเฉพาะในสังคมที่ยึดค่านิยมของชนชั้นกลางและในชั้นสูงเป็นเกณฑ์) เช่น ไม่มีโทรทัศน์ ไม่เคยไปชมพิพิธภัณฑ์ ฯลฯ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 3 - 4 ; อ้างอิงมาจาก Raymond. 1974 : 22 - 24) กล่าวโดยส่วนรวมแล้ว การที่เด็กได้รับวัฒนธรรมที่ไม่เท่าเทียมเด็กอื่นที่ตั้งแต่แรกเกิดนี้ มีผลกระทบต่อตัวเด็กมาก เพราะค่านิยมและวัฒนธรรมที่โรงเรียนยึดถือเป็นอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งมักจะเป็นอย่างชนชั้นกลาง เด็กจึงจำเป็นต้องปรับตัวและเรียนรู้มากเมื่อเข้ามาสู่ระบบโรงเรียน

ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทย

เนื่องจากสังคมไทยยังมีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรม ซึ่งเพิ่งเริ่มมีอุตสาหกรรมขนาดเล็กและกลางเท่านั้น สภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไป จึงยังแตกต่างกับสังคมอุตสาหกรรม ความต้องการแรงงานก็ต่างกันไปด้วย ในภาคเกษตรกรรมยังคงใช้แรงงาน ซึ่งไม่ต้องการฝีมือ เพราะ

เป็นการผลิตขนาดเล็กในครอบครัว ภาคอุตสาหกรรมย่อย และบริการซึ่งมีอยู่ในเมืองหลวง และเมืองใหญ่เท่านั้น จึงต้องการแรงงานทั้งฝีมือ แรงงานมีฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือคล่องกันไปตามตำแหน่งหน้าที่ (ในที่นี้ เราจะไม่ว่าถึงกำลังคนระดับอุดมศึกษา) เมื่อเป็นเช่นนั้นบทบาทของการศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ซึ่งจะมีผลต่อการจัดกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงยังไม่เด่นชัดเท่าในสังคมอุตสาหกรรม เพราะงานส่วนใหญ่ ได้แก่ งานเกษตร ไม่ต้องการแรงงานอุตสาหกรรมมากนัก ประชากรที่จบการศึกษาภาคบังคับต่างออกไปประกอบอาชีพโดยไม่ได้ใช้ความรู้จากโรงเรียน และไม่เห็นความจำเป็นของการเรียนต่อ เมื่อมองสภาพการณ์ในแง่ของสังคมส่วนรวม ด้วยกฎของ พลวัต (Dynamic) สังคมจะคงอยู่ในลักษณะเดิมไม่ได้ เพราะแรงผลักดันทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก จะนำองค์ประกอบของอาชีพต่าง ๆ และความต้องการแรงงานในสังคมย่อมเปลี่ยนไป จากการศึกษาของ นาคาฮาร่า และวิตตัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 6 ; อ้างอิงมาจาก Nakahara and Witton. 1971 : 80) เกี่ยวกับองค์ประกอบของอาชีพในประเทศไทย เปรียบเทียบระหว่างปี 2490 กับปี 2503 พบว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงคือประเภทของอาชีพต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัดเป็นระบบระเบียบมากขึ้น ไม่กระจัดกระจาย นอกจากนั้นแม้ความต้องการแรงงานในสังคมจะเปลี่ยนไป โดยเรื่องซ้าก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะกระตุ้นให้มีการพัฒนาอาชีพ และโอนนำความในใจของประชากรให้มุ่ง ไปยังอาชีพที่จะทำรายได้ให้แก่รัฐ และบุคคลมากขึ้น เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อเป็นเช่นนั้น บทบาทของการศึกษาในอนาคตอันใกล้ย่อมทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะสถาบันการศึกษาจะเป็นผู้ป้อนแรงงานให้แก่ความต้องการใหม่ของสังคมพร้อมกันนั้นก็จะเป็นผู้กำหนดการเลือกวิถีชีวิตในอนาคตของบุคคล และผลประโยชน์ของรัฐเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้งานวิจัยชิ้นนี้จึงจะมุ่งความสนใจไปที่ โอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

หลักการเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา

การขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือการส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลและของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแนวทางไปสู่การเตรียมการขยายการศึกษาภาคบังคับ

ออกไปเป็น 9 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : คานา) หลักการที่จะทำให้การศึกษา
ต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปริมาณสูงขึ้น มีดังนี้

1. ต้องได้รับความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างบุคลากรหลักของกระทรวง
ศึกษาธิการ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
 2. ต้องได้รับการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน
และการศึกษานอกระบบโรงเรียน
 3. กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นระดับตำบลในเขตชนบท มีการบริหาร
หลักสูตรเป็น 2 โปรแกรม คือ โปรแกรมในรูปแบบทั้งระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกรูปแบบหนึ่ง โดย
จัดสอนวิชาสามัญเพิ่มตามหลักสูตรเพียงครึ่งวัน ส่วนอีกครึ่งวัน ให้เรียนวิชาอาชีพและใบฝึกหรือ
ช่วยการประกอบอาชีพของบิดามารดา หรืออาจจัดเวลาเรียนตามความเหมาะสม กับฤดูกาล
ในการประกอบอาชีพของบิดามารดา ผู้ปกครอง
 4. ลักษณะวิชาอาชีพ เน้นหลักในลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ
 - 4.1 อาชีพตามแนวทางอาชีพของผู้ปกครอง
 - 4.2 อาชีพต่าง ๆ ที่มีทรัพยากรและวิทยากรในท้องถิ่นเกื้อหนุน
 - 4.3 อาชีพต่าง ๆ ตามความต้องการและความเป็นไปได้ในชุมชน
 - 4.4 อาชีพต่าง ๆ ที่ดำเนินการในฐานะเป็นเครือข่ายของหน่วยผลิตใหญ่
 5. ส่งเสริมให้วิทยากรท้องถิ่นเข้าช่วยครูในการสอนวิชาอาชีพทั้งในโรงเรียนและ
การฝึกอาชีพในสถานประกอบการของวิทยากรนั้น
 6. ช่วยเหลือผู้ปกครองนักเรียนลดค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนของเด็ก ไม่ต้อง
ชำระเงินบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือ และลดค่าใช้จ่ายในด้านกิจกรรมต่าง ๆ
 7. การบริหารงาน ใช้โครงสร้างการบริหารงานที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน คือ
 - 7.1 คณะอนุกรรมการการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมจังหวัด
 - 7.2 คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.)
 - 7.3 คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด
- ทั้งนี้จะต้องประสานงานและร่วมมือกับคณะกรรมการ องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ
ทั้งภาครัฐและเอกชนอีกด้วย

8. โครงการนี้จะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ ให้เป็นโครงการเพิ่มเติม
ชั้นในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 ของกรมสามัญศึกษา และกรมสามัญศึกษาต้องจัดงบประมาณ
เพื่อดำเนินงานตามโครงการนี้โดยเฉพาะ

9. กลุ่มเป้าหมายในโครงการ คือโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตชนบทยากจน
ระดับตำบล จำนวน 225 โรงเรียน และโรงเรียนที่คาดว่าจะจัดตั้งขึ้นในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษา
ระยะที่ 6 โดยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ปีงบประมาณ 2530 จะครอบคลุมเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับตำบลในเขตพื้นที่เป้าหมายชนบทยากจน 38 จังหวัด

ระยะที่ 2 ปีงบประมาณ 2531 จะครอบคลุมเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเป้าหมายเดิม

ระยะที่ 3 ปีงบประมาณ 2532 จะครอบคลุมเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เป้าหมายเดิม

ระยะที่ 4 ปีงบประมาณ 2533 - 2534 เป็นช่วงเวลาของการติดตาม
ประเมินผลโครงการ และรายงาน

10. เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการนี้ จะต้อง
รณรงค์ด้วยมาตรการต่าง ๆ เพื่อเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน เป็นต้นว่า

10.1 ร่วมมือกับโรงเรียนประถมศึกษา จัดชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้
อาคารสถานที่ บุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา

10.2 จัดที่พักในโรงเรียนให้แก่นักเรียนในชนบทห่างไกล

10.3 ส่งเสริมโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง ให้มีส่วนช่วยการดำเนินงาน
ของโครงการนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 5 - 7)

มาตรการสำคัญที่จะต้องดำเนินการตามโครงการ

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดมาตรการสำคัญที่จะต้องดำเนินการตามโครงการ 14 มาตรการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 10 - 21)

1. การบริหารหลักสูตร โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทในโครงการ จะต้องจัดให้มีการบริหารหลักสูตรเป็น 2 รูปแบบคือ

1.1 การบริหารหลักสูตรในรูปแบบปกติ เช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไป

1.2 การบริหารหลักสูตรในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียน ให้นักเรียนเรียนวิชาสามัญเต็มหลักสูตรครึ่งวัน ส่วนอีกครึ่งวันให้เรียนวิชาอาชีพ และการฝึกปฏิบัติงานอาชีพ หรือช่วยเหลืองานอาชีพของบิดามารดา หรืออาจจัดให้มีการเรียนในอีกลักษณะหนึ่ง คือ จัดเวลาเรียนและหยุดพักการเรียนตามความเหมาะสม กับฤดูกาลของการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโดยทั่วไป ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบพบว่า โรงเรียนแม่แบบ ยังขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จะช่วยเสริมให้การบริหารหลักสูตรบรรลุเป้าหมาย อาทิเช่น วัสดุโอบ เทป วิทยุ เทป เครื่องฉายภาพทึบแสง สไลด์ รวมทั้งชุดการเรียน ซึ่งนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จำเป็นต้องใช้ซึ่งถ้าโรงเรียนได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ จะทำให้การบริหารหลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน โดยหลักการอาจดำเนินการได้ 2 ทาง คือ

2.1 จัดให้นักเรียน เรียนวิชาสามัญเต็มหลักสูตรเพียงครึ่งวัน ครึ่งวันหลังให้เรียนวิชาอาชีพ และฝึกปฏิบัติงานอาชีพ หรือช่วยเหลืองานอาชีพของบิดามารดา

2.2 จัดให้มีการเรียนและหยุดพักการเรียนตามความเหมาะสมกับความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือการประกอบอาชีพของบิดามารดา เช่น หยุดพักการเรียน 5 วันเต็ม เพื่อช่วยบิดามารดา หรือฝึกงานอาชีพแล้วมาเรียนเต็มวันตามจำนวนที่ขาดไป เพื่อให้นักเรียนได้เรียนเต็มตามหลักสูตรภายในเวลาครึ่งวัน โรงเรียนสามารถจัดดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญวันละ 4 คาบในภาคเช้า ในภาคบ่ายจัดสอนวิชาอาชีพ วิชาการทำงาน และกิจกรรม วันละ 1 คาบ หลังจากนั้นให้ไปฝึกงานหรือช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพ

2.2.2 กระบวนการเรียนการสอน มีเกณฑ์ปฏิบัติดังต่อไปนี้

วิชาที่เรียน	จำนวนคาบต่อสัปดาห์	
	เรียนในห้องเรียน	เรียนหรือปฏิบัตินอกห้องเรียน
<u>ภาคเช้า</u>		
ภาษาไทย	3	1
สังคมศึกษา	3	2
วิทยาศาสตร์	4	-
คณิตศาสตร์	3	1
พลานามัย	2	1
ศิลปศึกษา	2	-
<u>ภาคบ่าย</u>		
วิชาการทำงาน	1	3
วิชาอาชีพ	3	3 ⁺
กิจกรรมแนะแนวและ ซ่อมเสริม	1	2
รวม	22	13

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน จากรายงานการวิจัยของพจณีย์ เหล่าอมตะ (2532 : 32) พบว่า บุคคลทุกฝ่ายไม่เห็นด้วยกับการให้นักเรียนวัยเรียน เรียนแบบกึ่งระบบตลอดปี ด้วยจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้นักเรียนช่วยงานบ้าน และการประกอบอาชีพของครอบครัว เนื่องจากความต้องการแรงงานของครอบครัวมีเพียงฤดูกาล และเกี่ยวข้าว ช่วงเวลาประมาณ 15 วัน วิธีที่บุคคลทุกฝ่ายเห็นว่าเหมาะสมกับวัยเรียน คือ การเลื่อนระยะเวลาปิดเปิดภาคเรียน เพื่อปิดโรงเรียนให้นักเรียนช่วยพ่อแม่ คานา และเกี่ยวข้าว

3. การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา

เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการนี้ ผู้ปกครองไม่ต้องชำระเงินบำรุงศึกษาแก่โรงเรียน โดยปกติผู้ปกครองจะต้องชำระเงินบำรุงการศึกษาต่อนักเรียน 1 คน ดังต่อไปนี้

1. ค่าระเบียบการและใบสมัคร	5 บาท
2. ค่าสมัครเข้าเรียน	10 บาท
3. ค่าขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน	10 บาท
4. ค่าลงทะเบียนรายวิชาหน่วยการเรียนรู้ละ	
5 บาท (ค่าสุด) ภาคเรียนละ 16.5 หน่วย	
2 ภาคเรียน	165 บาท
5. ค่าวัสดุฝึกหรือค่าภาคปฏิบัติหน่วยการเรียนรู้	
ละ 5 บาท (ค่าสุด) ภาคเรียนละ 16.5 หน่วย	
2 ภาคเรียน	165 บาท
6. ค่าบำรุงสุขภาพและห้องพยาบาล	
2 ภาคเรียน	20 บาท
7. ค่าบำรุงห้องสมุด 2 ภาคเรียน	20 บาท
รวมทั้งสิ้น ประมาณปีละ	395 บาท

รายการเหล่านี้ยังไม่ได้รวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าสอนแก้ตัว ค่าออกใบรับรอง รายการชำระเงินบำรุงศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้ปกครองไม่ต้องเสียเงิน

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการยกเว้นชำระเงินบำรุงการศึกษา ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบพบว่า โรงเรียนต้องตั้งคณะกรรมการ ขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครู - อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้นำท้องถิ่นร่วมเป็นคณะกรรมการ และ ต้องรวบรวมหลักฐานเก็บไว้เพื่อการตรวจสอบ ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ผู้ปกครองก็ยังคงจ่าย เหมือนเดิม ทำให้แก้ปัญหาได้บางส่วน

4. การให้ยืมหนังสือเรียน

เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครองในด้านหนังสือและสมุดแบบฝึกหัด โครงการนี้จะจัดหาหนังสือเรียนให้ยืมเรียน และจัดหาสมุดแบบฝึกหัดประกอบการเรียนให้ตามความเหมาะสม

ปกติแล้ว ผู้ปกครองจะต้องเสียเงินค่าหนังสือเรียนและสมุดแบบฝึกหัด รวมทั้ง อุปกรณ์การเรียนการสอน ประมาณปีละ 400 บาท/คน ซึ่งโครงการนี้จะลดภาระของผู้ปกครองในเรื่องนี้ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการให้ยืมหนังสือเรียน ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบ พบว่า หนังสือที่จัดให้นักเรียนยืม มักจะชำรุดเร็วกว่าปกติ หรือบางครั้งอาจสูญหายไปเลย และนักเรียนก็ไม่สามารถจะจัดซื้อมาใช้โรงเรียนหรือใช้เงินคืนได้

5. การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ

โดยระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนจะต้องแต่งกายตามเครื่องแบบที่กระทรวงกำหนด และจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ลูกเสือ ยุวกาชาด กีฬาชุมชน ต่าง ๆ นักเรียนในโครงการนี้จะได้รับการผ่อนผันให้ใช้เครื่องแต่งกายที่มีอยู่ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องแบบ หากจำเป็นต้องมีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของกิจกรรมใดโครงการนี้จะช่วยดำเนินการจัดหาให้ตามความเหมาะสม

โดยปกติแล้ว ผู้ปกครองจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 1,000 บาท/คน ซึ่งโครงการนี้จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองได้อย่างมาก

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการลดค่าใช้จ่ายด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ จากรายงานการวิจัยของ พจณีย์ เหล่าอมตะ (2532 : 31) พบว่า บุคคลทุกฝ่ายไม่เห็นด้วยกับการให้นักเรียนในระบบหรือในวัยเรียนเปลี่ยนแปลงเครื่องแบบนักเรียนไปใช้อย่างอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแต่งกายตามสบาย แต่เห็นด้วยกับการผ่อนปรนเกี่ยวกับการแต่งกาย การผ่อนปรนเกี่ยวกับการแต่งกาย สามารถลดค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งชุดนักเรียนได้

6. การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน

โรงเรียนในโครงการบางโรงเรียนจะได้รับการส่งเสริมให้จัดหาที่พักให้นักเรียนตามความเหมาะสม ในกรณีที่นักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก หรือนักเรียนมีปัญหาดังต่าง ๆ เป็นต้นว่า ขาดผู้อุปการะ โดยให้นักเรียนเหล่านี้เข้ามาพักอาศัยอยู่ในช่วงเวลาการเรียน การดำเนินชีวิตประจำวันจะต้องเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในแนวทางปฏิบัติของกรมสามัญศึกษา โดยพื้นฐานหลักการของการให้นักเรียนได้ช่วยตนเองให้มากที่สุดในการอยู่ การกิน พร้อมทั้งการฝึกวิชาอาชีพ ลักษณะนิสัยการทำงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านมาตรการนี้ ผู้ปกครองอาจต้องมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายในเรื่องการกินการอยู่บ้างตามความจำเป็น

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน จากรายงานการวิจัยของ พจณีย์ เหล่าอมตะ (2532 : 33) พบว่า ครูทุกคนในโรงเรียนที่มีพื้นที่บริการบางส่วนไกลมาก หรือเดินทางลำบาก เห็นด้วยกับการจัดที่พักนักเรียนในโรงเรียน และเห็นว่าที่พักในโรงเรียนจะสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านการหารายได้ระหว่างเรียนและวิชาชีพได้ด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาของนักเรียนหอพัก ก็คือ เรื่องการขาดแคลนอาหาร และต้องพึ่งจากทางบ้าน ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระของครอบครัวด้วย สำหรับนักเรียนเองก็ไม่ประสงค์จะเข้าพักในโรงเรียน นอกจากมีความจำเป็นจริง ๆ

7. การจัดหน่วยการเรียนรู้

ในกรณีที่กรมสามัญศึกษา ยังไม่อาจจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นระดับตำบลได้อย่างทั่วถึง หากเห็นเป็นการสมควรและเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กรมสามัญศึกษากำหนดขึ้น อาจจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันในการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้ โดย

7.1 ใช้ห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น

7.2 รับนักเรียนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากนักเรียนที่จบชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนั้นและโรงเรียนใกล้เคียง

7.3 ขอความร่วมมือครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครู - อาจารย์ของ โรงเรียนประถมศึกษานั้น ช่วยดำเนินงานในด้านการบริหารด้านการเรียนการสอน และการจัด กิจกรรมการศึกษาโดยกรมสามัญศึกษา ส่งครู - อาจารย์เข้าร่วมดำเนินการ

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติ ระเบียบ วิธีการที่กรมสามัญศึกษาจะ ได้ขอความร่วมมือไปยัง สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการได้

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดหน่วยการเรียนรู้ จากรายงานการวิจัยของ พจณีย์ เหล่าอมตะ (2532 : 33) พบว่า ครูเกือบทั้งหมดไม่เห็นด้วย โดยให้เหตุผลว่า ไม่สามารถพัฒนานักเรียนได้เท่าที่ควร อีกทั้งครูยังจะต้องเพิ่มภาระมาก และอาจเกิดปัญหาสูญเสีย วัสดุอุปกรณ์ระหว่างการเดินทาง ในส่วนของนักเรียนเองก็ประสงค์จะเรียนในโรงเรียนมากกว่า ที่หน่วยการเรียนรู้ หรือโรงเรียนสาขา แม้แต่นักเรียนทั้งระบบ ก็ประสงค์ให้โรงเรียนตั้งหน่วยการเรียนรู้ เพื่อช่วยเหลือในการตอบปัญหาที่นักเรียนพบจากบทเรียนเท่านั้น

8. โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง

จะเร่งรัดส่งเสริมโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องของกรมสามัญศึกษาให้ โรงเรียนที่มีส่วนช่วยโรงเรียนน้อง ครอบคลุมโรงเรียนในเป้าหมายของโครงการทั้งหมด โดยเฉพาะในด้าน

8.1 หนังสือ สื่อ และอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้

8.2 ครู - อาจารย์และวิทยากร เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนการสอน
ทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพ

8.3 โครงการอาหารกลางวัน

8.4 เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและเครื่องหมายการเข้าร่วมกิจกรรม

8.5 การเสริมสร้างประสบการณ์ และขวัญกำลังใจของครู-อาจารย์และนักเรียน
ในโรงเรียน

8.6 การส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิต การขายและการมีรายได้ระหว่าง
เรียน

8.7 การเงิน ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความจำเป็น และความเหมาะสมด้วยหลักการพื้นฐานของ
โรงเรียนที่ช่วยโรงเรียนเอง เพื่อให้โรงเรียนนั้นมีพื้นฐานที่เข้มแข็งที่จะพึ่งตนเองได้ต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนที่โรงเรียนเอง ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์
นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบพบว่าโรงเรียนที่ยังไม่สามารถให้การช่วยเหลือ
โรงเรียนเองได้อย่างเต็มที่ เพราะระยะทางระหว่างโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้อง ห่าง
ไกลกันมาก และโรงเรียนพี่ก็ยังขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จะให้
โรงเรียนเองได้ใช้ รวมทั้งด้านการเงินด้วย

9. การสร้างชุดเรียนด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือและ
ส่งเสริมคุณภาพการเรียนทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพ หน่วยงานของกรมสามัญศึกษา และโครงการ
โรงเรียนที่โรงเรียนเอง จะได้จัดสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง ให้แก่นักเรียนของโรงเรียนใน
โครงการ ซึ่งนอกจากจะใช้ในการเรียนในห้องเรียนแล้ว ยังสามารถนำไปใช้เรียนด้วยตนเอง
นอกห้องเรียน หรือที่บ้านได้อีกด้วย หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ ได้แก่

9.1 หน่วยงานนิเทศกรรม และหน่วยงานนิเทศเขตการศึกษา

9.2 โครงการทดลองสื่อและนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

9.3 โรงเรียนพี่ในโครงการโรงเรียนที่โรงเรียนเอง

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ พัทธสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบพบว่า ครู - อาจารย์เกือบทั้งหมดตอบว่า ไม่ค่อยมีเวลาในการสร้างชุดการสอน เพราะต้องสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม และยังขาดความชำนาญในการสร้าง จึงทำให้ผลงานที่ออกมา ไม่ค่อยมีคุณภาพและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก

10. แนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ

ลักษณะวิชาอาชีพที่จัดสอน

- 10.1 อาชีพตามแนวทางของบิดามารดา ผู้ปกครอง
- 10.2 อาชีพที่มีทรัพยากรและวิทยาการท้องถิ่นเกื้อหนุน
- 10.3 อาชีพที่เป็นความต้องการของชุมชน
- 10.4 กิจกรรมอาชีพที่เป็นเครือข่ายของหน่วยผลิตใหญ่

เนื้อหาสาระในการเรียนการสอน

- (1) วิชาอาชีพหลัก เช่น การทำนา การทำสวน การค้าขาย ฯลฯ
 - (2) วิชาอาชีพเสริมอาชีพหลัก เช่น การทำปุ๋ยหมัก การเพาะเห็ดฟาง การเลี้ยงผึ้ง การซ่อมเครื่องสูบน้ำ ฯลฯ
 - (3) วิชาเสริมการประกอบอาชีพ เช่น การสหกรณ์ การขาย การจัดการ
- คุณธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความประหยัด และการพึ่งตนเอง

กระบวนการเรียนการสอนจะต้องประกอบด้วย การเรียนทางทฤษฎี การฝึกปฏิบัติ และการลงมือกระทำจริงในด้านการผลิตและการขาย

การเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติของนักเรียน ครูผู้รับผิดชอบ อาจใช้วิทยาการท้องถิ่นเข้าดำเนินการสอน หรือส่งนักเรียนออกไปรับการสอน การฝึกที่บ้าน หรือสถานที่ประกอบการของวิทยากรนั้น ทั้งนี้ภายใต้การร่วมมือช่วยเหลือ ควบคุมของครูผู้รับผิดชอบอย่างใกล้ชิด บทบาทของครูในลักษณะงานเช่นนี้ จึงไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สอนหรือผู้บอกเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นผู้ประสานช่วยเหลือควบคุม ดูแลให้นักเรียนได้เรียนจากวิทยากรให้ได้ผลอย่างแท้จริง

เพื่อให้การสอนวิชาอาชีพด้วยวิธีการเช่นนี้ประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง โรงเรียนในโครงการจะต้อง

- (1) ดำเนินการสำรวจอาชีพท้องถิ่นของประชาชนและทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งบุคลากรที่มีความสามารถหรือมีผลงานดีเด่นทางการอาชีพ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสามารถเป็นวิทยากรในการเรียนการสอนวิชาอาชีพแก่นักเรียนได้
- (2) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเป็นไปได้ในการสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นตามลักษณะเนื้อหาสาระดังกล่าวข้างต้น
- (3) จัดสร้างหลักสูตร และเนื้อหาสาระการเรียนการสอนวิชาอาชีพให้แก่นักเรียนตามลักษณะวิชาอาชีพที่ได้กล่าวแล้ว
- (4) ดำเนินการและประสานงาน รวมทั้งขอความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน จัดสอนวิชาอาชีพให้แก่นักเรียน
- (5) ส่งเสริมการฝึกงานและการลงมือกระทำจริงเพื่อการผลิต รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือการประกอบอาชีพของบิดามารดา
- (6) ส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์และการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนด้วยมาตรฐานและวิธีการต่าง ๆ เช่น การสหกรณ์ การร่วมมือ และการช่วยเหลือจากบุคลากรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการส่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังโรงงานหรือร้านค้าต่าง ๆ หากสามารถทำได้ ให้เปิดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของโรงเรียนเอง หรือดำเนินการโดยร่วมมือกับโรงเรียนพี่

กรมสามัญศึกษา จะต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สามารถรับช่วงนักเรียนในโครงการนี้ให้มีโอกาสศึกษาต่อสูงขึ้น โดยเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับแนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบดำเนินอาชีพตามแนวทางของบิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้ปกครองก็ไม่อยากให้นักเรียนดำเนินอาชีพตาม

แนวทางของตน วิทยากรท้องถิ่นก็ไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาสอนนักเรียนเนื่องจากติดเรื่องการประกอบอาชีพ และยังมีปัญหาเรื่องการควบคุมอีกด้วย

11. การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาในรูปแบบทั้งระบบโรงเรียน เป็นกระบวนการศึกษาระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกโรงเรียน ในช่วงเวลาที่นักเรียนมิได้เรียนอยู่ในห้องเรียน โดยเฉพาะในภาคบ่ายควรจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนตามท้องถิ่นนั้น ๆ ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมให้กิจกรรมตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน ให้แก่นักเรียนในโครงการอีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรคการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบ พบว่า มีปัญหาเรื่องการประสานงานในระดับสูง คือ ระดับกระทรวง และกรม ซึ่งต่างคนต่างทำ ทำให้งานระดับล่างขัดข้องกัน เช่น กรมสามัญศึกษา กับ กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น

12. การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ หน้าที่ของโรงเรียน

12.1 จัดการเรียนการสอน การฝึก และการอบรมเยาวชนตามหลักสูตร

12.2 จัดการศึกษานอกโรงเรียนแก่เยาวชนและประชาชน รวมทั้งให้บริการ

ชุมชนด้านวิชาการ

12.3 นำและร่วมดำเนินการในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งในด้านการรักษาส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมโดยเฉพาะวัฒนธรรมท้องถิ่น จะต้องช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการได้กระทำบทบาททั้ง 3 ประการนี้ ตามกำลังความสามารถ

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบ พบว่าโรงเรียนในโครงการส่วนใหญ่ยังขาดงบประมาณและบุคลากร จึงยังไม่สามารถทำหน้าที่ทั้ง 3 ประการได้ครบถ้วน

13. การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ

โครงการนี้จะสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานหลายฝ่ายในกรมสามัญศึกษา กรมอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งบุคลากรและหน่วยงานนอกกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งภาครัฐและเอกชน

บุคลากรที่สำคัญนอกกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะต้องขอความร่วมมือช่วยเหลือ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สาธารณสุขจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด และเจ้าหน้าที่ถึงระดับตำบล พระ พ่อคำ

บุคลากรที่มีความสามารถและผลงานดีเด่นทางการอาชีพ รวมทั้งโรงงาน ไร่ สวน และสถานประกอบการต่าง ๆ ในท้องถิ่น

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ พักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534 ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบ พบว่า ขาดการประสานงานกันในระดับสูง คือ ระดับกระทรวง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานในระดับจังหวัดไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะแต่ละกรมมีงานมากอยู่แล้ว และทำให้งานซ้ำซ้อนกัน

14. การประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติคุณผลงานดีเด่น

โครงการนี้ดำเนินการในรูปแบบของการทดลอง ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อหาทางส่งเสริมและเตรียมการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี สิ้นปี พ.ศ. 2534 จะต้องสรุปผลงานให้รัฐบาลทราบว่า มีความเป็นไปได้เพียงไรในการที่จะประกาศการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี

จัดให้มีการศึกษา สืบรวจ และประเมินสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโรงเรียนและท้องถิ่นในเขตเป้าหมายของโครงการก่อนการดำเนินงานตามโครงการ

จัดให้มีการประเมินปัจจัยนำเข้าและกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการ

จัดให้มีการส่งเสริม สนับสนุน แรงจูงใจ ปรับปรุง พัฒนาเพื่อให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายของโครงการ ด้วยการจัดการหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และการช่วยเหลือทางวิชาการ ฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะความสามารถ นิเทศ ตรวจสอบ ติดตามผลให้เกิดขวัญกำลังใจ

ในการทำงาน พร้อมทั้งยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่นให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบอย่างที่ดีสืบไป

จัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานเพื่อความร่วมมือ และการส่งเสริมโครงการ

จัดให้มีการประเมินผลรวมของผลงานที่ได้รับตามวัตถุประสงค์เป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะปี 2534 เพื่อสรุปประเมินผลรวมและนำเสนอรัฐบาลให้ทราบว่า เป็นไปได้เพียงไรและอย่างไรในการขยายการศึกษาภาคบังคับในภาคข้างหน้า

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ หักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่แบบ พบว่า บุคลากรบางส่วนยังไม่ค่อยเข้าใจความมุ่งหมายของโครงการนี้ และยังขาดเครื่องมือในการประเมินผล รวมทั้งเกณฑ์ในการประเมินน่าจะแยกกันหรือปรับเข้าหากัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมใจ หอมเย็น (2514 : 166) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาวะส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และไม่ศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความเสมอภาคทางการศึกษาในักจะมาจากความยากจนของประเทศ คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับสูง จะมีโอกาสได้ศึกษาต่อและมักจะประสบความสำเร็จได้มากกว่า คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ นอกจากนั้นแล้วสภาพแวดล้อมและสภาพของส่วนตัวบางประการก็ยังมีผลต่อความไม่เสมอภาคการได้ศึกษาต่ออีกด้วย อาทิเช่น เจตคติของบิดามารดา ที่มีผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อของบุตร และภูมิฐานะซึ่งนับว่ามีส่วนในสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนเล็กน้อย จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญใช้ภาษาพื้นเมือง สภาพโรงเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่ช่วยเหลือจากรัฐ อย่างเพียงพอ อุปกรณ์ไม่พร้อม ขาดครูที่มีวุฒิ ผู้เรียนก็ขาดสนใจเรียนเหล่านี้จึงมีโอกาสประสบผลสำเร็จในการศึกษาต่อน้อยมาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2521 : 165) ศึกษาเกี่ยวกับโอกาสการเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายนั้น บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อโอกาสในการเรียนต่อและไม่เรียนต่อ มี 3 ประการ บัณฑิตเหล่านี้สามารถอธิบายโอกาสการเข้าศึกษาต่อ ร้อยละ 21 สำหรับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จะมีโอกาสมากในการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถ้าจังหวัดมีลักษณะดังนี้ คือ สัดส่วน ครูวุฒิ ป.กศ.สูง ต่อครูประถมทั้งหมดมีค่าสูง อัตราร้อยละของการเข้าที่ดินในจังหวัดมีค่าต่ำ และงบประมาณการศึกษาหมวดเงินเดือนมีจำนวนสูง แต่ในการตรงกันข้าม นักเรียนจะมีโอกาสได้เข้าเรียนต่อน้อย ถ้าสัดส่วนครูวุฒิ ป.กศ.สูง ต่อครูประถมทั้งหมดมีค่าต่ำ อัตราร้อยละของการเข้าที่ดินในจังหวัดมีค่าสูง และงบประมาณการศึกษาหมวดเงินเดือนมีจำนวนต่ำ ในภาคเหนือ จรูญ พายัพและฉะเชิงเทรา (2521 : 205) ศึกษาองค์ประกอบที่มีส่วนกำหนดโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ของนักเรียนที่จบประถมศึกษาตอนปลายในภาคเหนือ พบว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนในโครงการพัฒนาโรงเรียนส่วนภูมิภาค (คณ.) และโรงเรียนในโครงการมัธยมศึกษาแบบประสม (คณส.) เป็นส่วนมาก ส่วนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนเทศบาล และโรงเรียนราษฎร์ มีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในโรงเรียนในโครงการปรับปรุงในโรงเรียนมัธยมในชนบท (คณช.) และโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ โรงเรียนราษฎร์ ส่วนใหญ่จะมีบิดามารดาเป็นนักธุรกิจ เช่น พ่อค้า และข้าราชการมากที่สุด บิดามารดาของนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนในโครงการพัฒนาโรงเรียนส่วนภูมิภาค และโรงเรียนในโครงการมัธยมแบบประสม มักจะมีฐานะเศรษฐกิจ และการศึกษาสูงกว่าบิดามารดาของนักเรียนในโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมัธยมในชนบท และโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญ นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเมืองมักจะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนในโครงการมัธยมแบบประสมส่วนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในชนบทมักจะเข้าศึกษาต่อโรงเรียนในโครงการโรงเรียนส่วนภูมิภาค และโครงการโรงเรียนมัธยมในชนบท และโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญ นักเรียนที่เคยร่วมกิจกรรมในโรงเรียนเดิม มักจะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญ

มากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น และนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนในโครงการมัธยมแบบ ประสพมีคะแนนเฉลี่ยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 สูงกว่านักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในโรงเรียน ประเภทอื่น

อุดม ภูประดิษฐ์ (2521 : 172) ได้ศึกษาโอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นจำแนกตามประเภทโรงเรียน สภาพภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนประเภทต่าง ๆ มีโอกาสได้เข้าศึกษาต่อแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนกรม สามัญศึกษา มีโอกาสเข้าศึกษาต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด และนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 7 จากโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีโอกาสเข้าศึกษาต่อน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเกี่ยว กับอาชีพของผู้ปกครองพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองเป็นเสมียน และข้าราชการชั้นประทวน มีโอกาสเข้า ศึกษาต่อมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองเป็นกรรมกร หรือผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ปีที่ 4 สำหรับนักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 มีโอกาสศึกษาต่อ มากกว่าเกี่ยวกับผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน มีโอกาสได้เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่แตกต่างกัน ส่วน จันทนา นนนิกร (2521 : 152) ได้ศึกษาโอกาสการเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคกลาง โดยจำแนกตาม ประเภทโรงเรียน พบว่า (1) อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง การรับข่าวสารความรู้จากแหล่งต่าง ๆ การเคยเข้าร่วมกิจกรรมเสริม หลักสูตรในชั้นประถมศึกษา ภูมิลาเนา และประเภทของโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย มีความ สัมพันธ์กับประเภทของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นักเรียนเข้าศึกษาต่อ (2) นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน มัธยมศึกษาต่างประเภทกัน จะมีทัศนคติต่อโรงเรียนและ สภาพทั่วไปของโรงเรียนต่อการศึกษา และผู้ปกครองในด้านการส่งเสริมการศึกษานักเรียนแตกต่างกัน (3) นักเรียนที่มีสภาพภาพ ต่างกันในด้านอาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของ ผู้ปกครองจำนวนพี่น้องในครอบครัว และประเภทของโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายที่นักเรียน จบการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 แตกต่างกัน และ (4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสามัญ

โรงเรียนในโครงการมัธยมแบบประสม โรงเรียนในโครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมส่วนภูมิภาค โรงเรียนในโครงการทดลองสอนวิชาอาชีพ โรงเรียนมัธยมในชนบทระดับตำบล และโรงเรียนราษฎร์ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประยงค์ ชูน้อย (2521 : 193) ได้ศึกษาเรื่อง "โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคใต้" ปรากฏข้อค้นพบที่น่าสนใจดังนี้ (1) นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนแต่ละประเภทมีโอกาสดำเนินการเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนสังกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีโอกาสเข้าศึกษาต่ออย่างน้อยที่สุด และที่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อมากที่สุดเป็นนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนสังกัดเทศบาล รองลงมาเป็นนักเรียนที่จบจากโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา (2) องค์ประกอบด้านอาชีพผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองเป็นนักธุรกิจและอุตสาหกรรม มีโอกาสเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูง และนักเรียนที่มีโอกาสศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่ำ ได้แก่ นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเสมียน ลูกจ้าง ข้าราชการชั้นประทวน กับนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร (3) ระดับการศึกษาของบิดามารดาที่แตกต่างกันมีผลต่อการเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดาได้รับการศึกษาไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีโอกาสศึกษาต่อน้อย นักเรียนที่บิดามารดาได้รับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีโอกาสศึกษาต่อบานกลาง และนักเรียนที่บิดามารดาได้รับการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 ขึ้นไปมีโอกาสดำเนินการต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาได้รับการศึกษาไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (4) ภูมิลำเนานักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่ักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชนบทมีโอกาสดำเนินการเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 น้อย (5) ผลการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนแตกต่างกันในชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีโอกาสได้เข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง มีโอกาสศึกษาต่อมาก แต่กลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางและต่ำมีโอกาสดำเนินการต่อบานกลาง และน้อยตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่ทำให้เด็กเรียนมีโอกาสดำเนินการศึกษาต่อ เช่น การเดินทางไปโรงเรียน เป็นต้น

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2524 : 6) ศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่เดินทางไปเรียนไม่เกิน 6 กิโลเมตร และใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 45 นาที ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่เดินทางไม่เกิน 10 กิโลเมตร และใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 50 นาที โดยเดินทางด้วยรถประจำทางมากที่สุด

จากการสำรวจและวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุ หรือเหตุผลของการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำ ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อปีการศึกษา 2528 (กรมสามัญศึกษา. 2530 : 6 - 7) ผลออกมาจะคล้ายคลึงกัน ซึ่งมีสาเหตุสำคัญสรุปได้ 5 ประการคือ

1. ความยากจนของผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่สามารถส่งลูกหลานเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาได้ เพราะไม่มีเงินเสียค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือเรียน และค่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องจ่ายในขณะที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษา
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ห่างไกลจากบ้าน เด็กต้องเดินทางไกลแม้จะมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบลแล้วก็ตาม ก็ยังไม่เพียงพอในบางท้องที่โรงเรียนอยู่ห่างจากบ้านมาก ผู้ปกครองยังเป็นห่วงและไม่ประสงค์ที่จะให้บุตรหลานของตน โดยเฉพาะเด็กนักเรียนหญิงต้องห้อยโหนเบียดเสียดขึ้นรถประจำทาง ซึ่งมีสภาพไม่สู้จะปลอดภัยนัก
3. ผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้บุตรหลานอยู่ช่วยทำงานบ้านและงานอาชีพ เพราะเห็นว่าเป็นเด็กที่โตเพียงพอแก่การใช้งานได้แล้ว
4. ผู้ปกครองบางกลุ่มมีความคิดเห็นและคำนึงว่า ถ้าลงทุนให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้ว เด็กจะต้องสามารถเข้ารับราชการหรือรับจ้างในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนได้

สภาพปัจจุบัน การเข้าสู่ตลาดแรงงาน ในภาครัฐและเอกชนมีข้อจำกัดอยู่มาก ซึ่งส่วนทางกับความมุ่งหวังของผู้ปกครอง ผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยมีความคิดเห็นว่า การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ไม่ได้มีส่วนช่วยพัฒนาสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว จากพฤติกรรมที่ได้พบเห็นของเด็ก

บางกลุ่ม บางคนจึงมักมีคำกล่าวเสมอว่า เด็กที่ไม่ได้เรียนต่อ สามารถใช้ให้ทำงานได้ ทานาได้ ทาสวนได้ เมื่อส่งให้เรียนต่อจบชั้นมัธยมศึกษาแล้วมักไม่สนใจทำงานเหล่านั้น ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนบางกลุ่มเช่นนี้จึงย่อมช่วยเสริมเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ประสงค์จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา

5. มีปรากฏการณ์อีกเรื่องหนึ่งเกิดขึ้น และผู้ปกครองเข้าใจว่าเป็นผลจากการเรียนต่อมัธยมศึกษา คือเป็นสาเหตุสำคัญให้เยาวชนทั้งถิ่นฐานบ้านช่อง เรือกสวน ไร่นา อพยพเข้ามาในเมืองใหญ่ เพื่อเลือกทำงานอื่นที่เห็นว่าตรงกับความรู้ ความสามารถที่ได้เล่าเรียนมา เมื่อหางานทำไม่ได้ก็กลายเป็นคนว่างงาน เป็นปัญหาที่นาห่วงใยของผู้ปกครองและรัฐบาลต่อไป

ด้วยปัญหาดังกล่าวข้างต้น จำนวนร้อยละของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาจึงไม่เพิ่มขึ้นตามความมุ่งหวัง และสนองนโยบายในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และของรัฐบาล

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โอกาสในการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนแต่ละระดับ ยังไม่มีความเท่าเทียมกันโดยมีความเหลื่อมล้ำค่าสูงกัน อันเนื่องมาจากความสามารถ และประสบการณ์ของเด็กเอง จากฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง ตลอดจนถิ่นที่อยู่ของนักเรียนเป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าดำเนินการตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 917 คน แบ่งเป็น

2 กลุ่มคือ

1. ครูผู้สอน ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนรวม ทั้งผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าฝ่าย และผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จำนวน

821 คน

2. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 96 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ครูผู้สอนได้จากการสุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และใช้สัดส่วนการสุ่มของ เครจี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) โดยใช้การเทียบบัญญัติตารางค่าประกอบจากแต่ละโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 259 คน

ผู้บริหาร ศึกษาจากประชากรทั้งหมด รายละเอียดดังแสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	ครูผู้สอน		ผู้บริหาร	
จังหวัด/โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
<u>จังหวัดชัยภูมิ</u>				
โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน	10	3	2	2
โรงเรียนนาหนองทุ่มวิทยา	13	4	2	2
โรงเรียนเพชรวิทยาคาร	11	3	2	2
โรงเรียนกวางโจนศึกษา	20	6	2	2
โรงเรียนหนองคอนไทยวิทยาคม	17	5	2	2
โรงเรียนเจียงทองวิทยาคม	12	4	2	2
<u>จังหวัดนครราชสีมา</u>				
โรงเรียนหนองงูเห่าล้อมพิทยาคม	17	5	2	2
โรงเรียนท่าช้างราษฎร์บำรุง	23	7	2	2
โรงเรียนสาทร้ายวิทยาคม	21	7	2	2
โรงเรียนช่องแมววิทยาคม	16	5	2	2
โรงเรียนกระเบื้องนอกพิทยาคม	7	2	2	2
โรงเรียนศรีสุขวิทยา	18	6	2	2
โรงเรียนสระพระพิทยาคม	18	6	2	2
โรงเรียนหนองกรดวัฒนา	16	5	2	2
โรงเรียนปรางค์ทองวิทยา	13	4	2	2
โรงเรียนหนองหว้าพิทยาสวรรค์	16	5	2	2
โรงเรียนโพธิ์ทองวิทยา	25	8	2	2

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง จังหวัด/โรงเรียน	ครูผู้สอน		ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนเกล็ดคลีนวิทยา	20	6	2	2
โรงเรียนบัวลาย	18	6	2	2
โรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม	13	4	2	2
<u>จังหวัดบุรีรัมย์</u>				
โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม	10	3	2	2
โรงเรียนร่มเกล้า	25	8	2	2
โรงเรียนบ้านบุวิทยาสุวรรณ	16	5	2	2
โรงเรียนสหมิตรพิทยาคม	28	9	2	2
โรงเรียนตูมใหญ่วิทยา	17	5	2	2
โรงเรียนลาดวนพิทยาคม	12	4	2	2
<u>จังหวัดศรีสะเกษ</u>				
โรงเรียนคูขุดประชาสรรค์	16	5	2	2
โรงเรียนไกรภักดีพิทยาคม	35	11	2	2
โรงเรียนโนนเพ็กพิทยาคม	13	4	2	2
โรงเรียนปรีอใหญ่วิทยาลัลลักษ์	13	4	2	2
โรงเรียนล้มป๋อย	22	7	2	2
โรงเรียนคลีกล้วยพัฒนา	9	3	2	2
โรงเรียนวรคุณอุปถัมภ์	23	7	2	2
โรงเรียนประชาพัฒนาศึกษา	16	5	2	2

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ครูผู้สอน		ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จังหวัด/โรงเรียน				
โรงเรียนนครศรีรัตนวิทยา	19	6	2	2
<u>จังหวัดสุรินทร์</u>				
โรงเรียนสวายวิทยาการ	16	5	2	2
โรงเรียนเทพย์มิตรประชา	21	7	2	2
โรงเรียนนาดีวิทยา	20	6	2	2
โรงเรียนสินรินทร์วิทยา	21	7	2	2
โรงเรียนเมืองลิ้งวิทยา	13	4	2	2
โรงเรียนเมืองบัววิทยา	14	4	2	2
โรงเรียนลานทรายพิทยาคม	18	6	2	2
โรงเรียนดำนงวิทยา	15	5	2	2
โรงเรียนคอนแวนต์วิทยา	15	5	2	2
โรงเรียนเบ็ญทิพย์สวรรค์	18	6	2	2
โรงเรียนเตลศิริวิทยา	18	6	2	2
โรงเรียนกระเทียมวิทยา	19	6	2	2
โรงเรียนโคกกลางวิทยา	15	5	2	2
รวม	821	259	96	96

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 2 ตอน (คูภาคผนวก) คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตาม

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 14 มาตรการ ดังต่อไปนี้

2.1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

2.2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน

2.3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา

2.4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการให้ยืมหนังสือเรียน

2.5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรม

ต่าง ๆ

2.6 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน

2.7 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดหน่วยการเรียน

2.8 เป็นคำถามเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง

2.9 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการ

เรียนการสอน

2.10 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ

2.11 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษาออก

โรงเรียน

2.12 เป็นคำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้

สมบูรณ์

2.13 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการ

ดำเนินงานตามโครงการ

2.14 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ

ผลงานดีเด่น

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราแบบประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความสำคัญ 5 ระดับ มีข้อความรวม 80 ข้อ แต่ละมาตรการมีจำนวนข้อความอยู่ระหว่าง 4 - 10 ข้อ ในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละมาตรการ จะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 11

เกณฑ์พิจารณาค่าคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้กำหนดขอบเขตของคะแนนเพื่อใช้ในการแปลความหมายดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 85)

ตอนที่ 2 ถ้าขอบเขตของคะแนนปัญหาและอุปสรรคเฉลี่ยตั้งแต่

- 1.00 - 1.50 แปลว่า มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด
- 1.51 - 2.50 แปลว่า มีปัญหาและอุปสรรคน้อย
- 2.51 - 3.50 แปลว่า มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
- 3.51 - 4.50 แปลว่า มีปัญหาและอุปสรรคมาก
- 4.51 - 5.00 แปลว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจาก เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2523 : 65 - 70) ไพศาล หวังพานิช (2523 : 85 - 112) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 133 - 137) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งได้แก่
 - 2.1 โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบท ยากจน 38 จังหวัด กรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ
 - 2.2 แนวทางการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบท ยากจน 38 จังหวัด กรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ

3. นำข้อมูลที่ได้นำสร้างเป็นแบบสอบถามตามมาตราประมาณค่าเพื่อถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ทางการวิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหาและโครงสร้าง (ดูภาคผนวก)
5. นำแบบสอบถามไปปรึกษาประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนบ้านท่ามะปราง ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวนครู 27 คน
7. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ คอนบัค โดยใช้โปรแกรม SPSS^x ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด = 0.9617

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึง ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 เพื่อขอลงหนังสือแนะนำตัวไปขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ส่งไว้ทางไปรษณีย์ โดยที่แจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมา เมื่อตอบเสร็จแล้วทางไปรษณีย์เช่นกัน โดยผู้วิจัยส่งซองปิดผนึกไปด้วย
3. ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถใช้วิเคราะห์ได้ ดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้กลับคืน จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด/เขตการศึกษา 11	ครูผู้สอน		ผู้บริหาร		รวม		ร้อยละ
	ส่ง	ได้คืน	ส่ง	ได้คืน	ส่ง	ได้คืน	
1. จังหวัดชัยภูมิ	25	24	12	10	37	34	92
2. จังหวัดนครราชสีมา	76	52	28	17	104	69	66
3. จังหวัดบุรีรัมย์	34	24	12	9	46	33	72
4. จังหวัดศรีสะเกษ	52	51	18	13	70	64	91
5. จังหวัดสุรินทร์	72	54	26	15	98	69	70
รวม	259	205	96	64	355	269	
ร้อยละ	100	79	100	67	100	76	

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ใช้สถิติดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
ใช้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ

$$df = \frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{\left[\frac{s_1^2}{n_1 - 1} + \frac{s_2^2}{n_2 - 1} \right]^2}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ไปตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละจังหวัดของเขตการศึกษา 11

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 11

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาใน 14 มาตรการ โดยแยกพิจารณาดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาใน 14 มาตรการ จานแนกเป็นรายมาตรการ

1.1 การบริหารหลักสูตร

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบริหารหลักสูตรตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำนวนเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตร	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอและบางอย่างไม่สามารถทำขึ้นเองได้ ✓	3.662	1.026	3.453	1.097
2	จำนวนครูไม่เพียงพอกับชั้นเรียนและแผนการเรียน ✓	3.854	1.179	3.750	1.208 ✓
3	โรงเรียนขาดครูที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน	3.129	1.160	3.000	1.182
4	โรงเรียนไม่สามารถจัดห้องเรียนเป็นห้องสนับสนุน การสอนวิชาต่าง ๆ ✓	3.662	1.190	3.635	1.274 ✓
5	โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่จะจัดอบรมครูให้สอน ตามหลักสูตรใหม่	3.343	1.162	3.469	1.181
6	ผู้บริหารมีภารกิจมากทำให้ไม่มีเวลาพิเศษการสอนของ ครูได้อย่างสม่ำเสมอ	3.229	1.151	3.141	1.021
7	ครูไม่ค่อยได้สอดแทรกการสอนและการอบรมด้าน ศีลธรรม และจริยธรรมเพราะต้องรีบเร่งทำการสอน เนื้อหาโดยตรงให้จบ	2.907	1.055	2.984	1.228

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตร	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8	โรงเรียนต้องไปจัดกิจกรรมพิเศษนอกเหนือหลักสูตร ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การศึกษาของโรงเรียน ที่จัดทำไว้ตลอดปีการศึกษาได้	2.809	1.045	2.641	1.187
	เฉลี่ยรวม	3.310	.710	3.252	.749

จากตาราง 3 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบริหารหลักสูตร เป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอและบางอย่างครูไม่สามารถจัดทำขึ้นเองได้" "จำนวนครูไม่เพียงพอกับชั้นเรียนและแผนการเรียน" "โรงเรียนไม่สามารถจัดห้องเรียนเป็นห้องสนับสนุนการสอนวิชาต่าง ๆ" ส่วนประเด็นอื่นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วนผู้บริหารมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "จำนวนครูไม่เพียงพอกับชั้นเรียนและแผนการเรียน" "โรงเรียนไม่สามารถจัดห้องเรียนเป็นห้องสนับสนุนการสอนวิชาต่าง ๆ" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อ พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่า งานด้านการบริหารหลักสูตรมีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

1.2 การบริการหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน

ตาราง 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำนวน เป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9	ครูไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการสอนได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มในโรงเรียนเดียวกัน	3.341	1.151	3.609	1.268
10	ผู้บริหารไม่ค่อยมีเวลาออกไปนิเทศโรงเรียนสาขาหรือหน่วยการเรียนรู้ เพราะระยะทางไกล	3.089	1.244	3.127	1.301
11	โรงเรียนขาดแคลนยานพาหนะที่จะใช้เกี่ยวกับการนำครูออกไปนิเทศการสอนที่โรงเรียนสาขาหรือหน่วยการเรียนรู้	3.716	1.274	3.828	1.409
12	นักเรียนไม่สามารถฝึกอาชีพกับผู้ประกอบการในครึ่งวันหลังได้ เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่เอาชีพรับจ้างรายวัน	3.780	1.304	4.141	1.271
13	นักเรียนไม่สามารถเรียนชดเชยตามจำนวนวันที่ขาดหายไป เนื่องจากหยุดฝึกอาชีพหรือช่วยเหลือบิดามารดา	3.325	1.260	3.500	1.321
	เฉลี่ยรวม	3.424	.991	3.631	1.086

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบ โรงเรียนเห็นรายข้อพบว่าครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "โรงเรียนขาดแคลนยานพาหนะที่จะใช้เกี่ยวกับการนำครูออกไปนิเทศการสอนที่โรงเรียนสาขาหรือหน่วยการเรียน" และ "นักเรียนไม่สามารถฝึกอาชีพกับผู้ประกอบการในครึ่งวันหลังได้ เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างรายวัน" ส่วนประเด็นอื่นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วนผู้บริหารมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "ครูไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการสอนได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มในโรงเรียนเดียวกัน" โรงเรียนขาดแคลนยานพาหนะที่จะใช้เกี่ยวกับการนำครูออกไปนิเทศการสอนที่โรงเรียนสาขาหรือหน่วยการเรียน" และ "นักเรียนไม่สามารถฝึกอาชีพกับผู้ประกอบการในครึ่งวันหลังได้ เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างรายวัน" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นว่างานด้านการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วนผู้บริหารมีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมาก

1.3 การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ตามทัศนะของครู และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14	ถึงแม้โรงเรียนจะยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษาให้แก่นักเรียนที่ยากจน ผู้ปกครองก็ยังไม่นิยมส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนเพราะยังต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีกมาก	3.844	1.127	3.703	1.281
15	โรงเรียนต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อช่วยกันพิจารณาการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทำให้เกิดความยุ่งยาก	2.265	1.144	2.397	1.251
16	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ทำให้นักเรียนมองไม่เห็นคุณค่าของการเรียน	2.932	1.254	2.625	1.175
17	ผู้ปกครองส่วนใหญ่คิดว่าโรงเรียนต้องมาจับอับตรหลานของตนให้เข้าเรียน	3.424	1.284	2.969	1.309
	เฉลี่ยรวม	3.113	.910	2.914	.913

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "ถึงแม้โรงเรียนจะยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ให้นักเรียนที่ยากจน ผู้ปกครองก็ยังไม่ยินยอมส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนเพราะยังต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อยู่มาก" นอกนั้นพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ยกเว้น "โรงเรียนต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อช่วยกันพิจารณาการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทำให้เกิดความยุ่งยาก" ที่มีปัญหาและอุปสรรคน้อย สำหรับผู้บริหารพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "ถึงแม้โรงเรียนจะยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ให้นักเรียนที่ยากจน ผู้ปกครองก็ยังไม่ยินยอมส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนเพราะยังต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อยู่มาก" นอกนั้นพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ยกเว้น "โรงเรียนต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อช่วยกันพิจารณาการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทำให้เกิดความยุ่งยาก" ที่มีปัญหาและอุปสรรคน้อย

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

1.4 การให้ยืมหนังสือเรียน

ตาราง 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการให้ยืมหนังสือเรียน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จานแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการให้ยืมหนังสือเรียน	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
18	นักเรียนไม่ค่อยสนใจหนังสือที่โรงเรียนจัดบริการให้ยืมเรียน	2.702	1.352	2.234	1.231
19	นักเรียนไม่ค่อยถนอมรักษาหนังสือของโรงเรียนเท่าที่ควร	4.161	.949	3.688	1.139
20	นักเรียนไม่ค่อยคืนหนังสือที่ยืมเรียน เมื่อครบกำหนดส่ง	2.980	1.120	2.484	1.170
21	หนังสือและแบบฝึกหัดที่จะให้นักเรียนยืมเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.775	1.174	3.571	1.353
22	นักเรียนที่ทำหนังสือขารุคหรือสูญหายไม่สามารถใช้เงินคืนโรงเรียนได้ครบถ้วน	3.200	1.226	3.000	1.260
	เฉลี่ยรวม	3.360	.819	2.969	.831

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการให้ยืมหนังสือเรียน เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญาและอุปสรรคมากในเรื่อง "นักเรียนไม่ค่อยถนอมรักษาหนังสือ

ของโรงเรียนเท่าที่ควร" และ "หนังสือและแบบฝึกหัดที่จะให้นักเรียนยืมเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ" ส่วนประเด็นอื่นพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วนผู้บริหารพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "นักเรียนไม่ค่อยถนอมรักษาหนังสือของโรงเรียนเท่าที่ควร" และ "หนังสือและแบบฝึกหัดที่จะให้นักเรียนยืมเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ" นอกนั้นพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคน้อย ยกเว้น "นักเรียนที่ทำหนังสือขารุคหรือสูญหาย ไม่สามารถจ่ายเงินคืนโรงเรียนได้ครบถ้วน" ที่มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการให้ยืมหนังสือเรียนมีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

1.5 การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ .

ตาราง 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการลดค่าใช้จ่ายด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
23	การผ่อนผันเรื่องการแต่งเครื่องแบบนักเรียน ทำให้การฝึกความมีระเบียบวินัยของโรงเรียนกระทำไม่ได้เต็มที่	3.683	1.213	3.375	1.374
24	การผ่อนผันเรื่องการแต่งเครื่องแบบทำให้ไม่สามารถแยกแยะระหว่างนักเรียนกับบุคคลภายนอกได้	2.707	1.362	2.578	1.319

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
25	การผ่อนผันเรื่องการแต่งเครื่องแบบจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งกายตามแฟชั่นมากขึ้น	2.922	1.450	2.703	1.444
26	โรงเรียนไม่สามารถหาเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของกิจกรรมต่าง ๆ มาบริการนักเรียนแทนเครื่องแบบได้	2.722	1.316	2.766	1.561
เฉลี่ยรวม		3.009	1.128	2.855	1.183

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายข้อพบว่าครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "การผ่อนผันเรื่องการแต่งเครื่องแบบนักเรียน ทำให้การฝึกความมีระเบียบวินัยของโรงเรียนกระทำไม่ได้เต็มที่" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วนผู้บริหารพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคปานกลางในทุกกรณี

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่า งานด้านการลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

1.6 การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน

ตาราง 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างที่พักอาศัย ของนักเรียนในโรงเรียน	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
27	โรงเรียนขาดปัจจัยที่จะจัดสร้างที่พักอาศัยให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน	3.839	1.332	3.844	1.482
28	ครูยังไม่มีที่พักอาศัยในโรงเรียนอย่างเพียงพอ จึง ไม่มีครูคอยควบคุมนักเรียน	3.185	1.370	3.391	1.421
29	ผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาเท่าที่ควร จึง ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ	3.649	1.181	3.563	1.139
30	ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเข้าใจว่างาน พัฒนาโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูโดยเฉพาะ	3.590	1.115	3.469	1.126
31	ขาดแคลนทรัพยากรในท้องถิ่นที่จะนำมาสร้าง ที่พักอาศัยให้แก่นักเรียน	3.586	1.180	3.531	1.357
32	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือด้านการเงินไม่เต็มที่ เพราะฐานะยากจน	4.088	1.079	4.219	1.046
	เฉลี่ยรวม	3.647	.856	3.669	.849

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหามากในทุกกรณี ยกเว้น "ครูยังไม่ที่พักอาศัยในโรงเรียนอย่างเพียงพอ จึงไม่มีครูคอยควบคุมนักเรียน" ที่มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วนผู้บริหารมีปัญหามากและอุปสรรคปานกลางเฉพาะเรื่อง "ครูยังไม่ที่พักอาศัยในโรงเรียนอย่างเพียงพอ จึงไม่มีครูคอยควบคุมนักเรียน" และ "ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเข้าใจว่างานพัฒนา โรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูโดยเฉพาะ" ส่วนนอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียนมีปัญหามากและอุปสรรคมาก

1.7 การจัดหน่วยการเรียนรู้

ตาราง 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้ตามทักษะของครูและผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
33	โรงเรียนมัศึกษาระดับตำบลยังไม่สามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นหน่วยการเรียนรู้ได้เต็มที่เพราะยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรเช่นกัน	3.858	1.098	3.578	1.138
34	มีปัญหาในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพราะขาดการติดตามจากกรมเจ้าสังกัด	3.735	1.002	3.641	1.014
35	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนประถมศึกษา น้อยมาก เพราะโรงเรียนประถมศึกษาคิดว่าเป็นผลงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา	3.615	1.121	3.578	1.138
36	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการบริหารด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการศึกษาเท่าที่ควร	3.235	1.129	3.397	1.212
37	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ยังขาดแคลนครู-อาจารย์ที่จะไปช่วยโรงเรียนที่เป็นหน่วยการเรียนรู้	3.813	1.119	3.746	1.177
	เฉลี่ยรวม	3.633	.846	3.566	.890

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้ เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาด้านอุปสรรคปานกลางเฉพาะเรื่อง "ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการบริหารด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการศึกษาเท่าที่ควร" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก ส่วนผู้บริหารพบว่ามีปัญหาด้านอุปสรรคปานกลาง เฉพาะเรื่อง "ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการบริหารด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการศึกษาเท่าที่ควร" ส่วนนอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากทุกกรณี

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้มีปัญหาด้านอุปสรรคมาก

1.8 โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง

ตาราง 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จานแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
38	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยโรงเรียนน้องได้เต็มที่ เพราะขาดแคลนยานพาหนะในการเดินทาง	3.868	1.097	4.000	1.208
39	โรงเรียนพี่ยังขาดแคลนหนังสือ สื่อ และอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้	3.683	1.086	3.766	1.151
40	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนน้องได้ เพราะบุคลากรมีจำกัด	3.971	1.009	4.222	1.069
41	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องพรมการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนน้องได้ เพราะมีไม่เพียงพอ	3.966	.962	4.222	1.039
42	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงินแก่โรงเรียนน้องได้ เพราะงบประมาณมีน้อย	4.029	1.050	4.141	1.153
43	โรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนน้องมาก	3.675	1.190	3.375	1.363
44	โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกับโรงเรียนน้อง จึงมีฐานะขาดแคลนพอ ๆ กัน	3.375	1.246	3.452	1.263
	เฉลี่ยรวม	3.768	.876	3.848	.918

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากทุกกรณี ยกเว้นเรื่อง "โรงเรียนพี่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกับโรงเรียนน้อง จึงมีฐานะขาดแคลนพอ ๆ กัน" ที่มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วนผู้บริหารพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคปานกลางเฉพาะเรื่อง "โรงเรียนพี่ตั้งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนน้องมาก" และ "โรงเรียนพี่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกับโรงเรียนน้อง จึงมีฐานะขาดแคลนพอ ๆ กัน" นอกนั้นพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากทุกกรณี

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องมีปัญหาและอุปสรรคมาก

1.9 การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน

ตาราง 11 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จานแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
45	ครู-อาจารย์ไม่ค่อยสนใจที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	3.659	1.053	3.719	1.091
46	ครู-อาจารย์มีชั่วโมงสอนและงานประจำมากเกินไป จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอน	4.263	1.014	4.266	.996
47	โรงเรียนเพียงขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน	3.741	1.040	3.548	1.111
48	โรงเรียนไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือในการสร้างสื่อการเรียนการสอน	3.722	1.108	3.937	1.105
49	ครู-อาจารย์ขาดความชำนาญในการสร้างสื่อและชุดการเรียนรู้ ทำให้สื่อและชุดการเรียนรู้ไม่มีคุณภาพ	3.711	1.087	3.969	1.069
50	ศึกษานิเทศก์ ไม่ค่อยมีเวลามานิเทศการสร้างชุดการเรียนรู้ให้กับครู	3.985	.918	4.172	1.001
	เฉลี่ยรวม	3.795	.812	3.906	.754

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในทุกกรณี ส่วนผู้บริหารก็พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากในทุกกรณีเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่า งานด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน มีปัญหาและอุปสรรคมาก

1.10 แนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ

ตาราง 12 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านแนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จานแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านแนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
51	นักเรียนให้ความสนใจในแผนการเรียนวิชาสามัญมากกว่าวิชาอาชีพ	3.417	1.045	3.619	1.038
52	นักเรียนไม่สนใจอาชีพตามแนวทางของบิดามารดา	3.737	1.043	3.937	.948
53	วิทยาการอาชีพในท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับโรงเรียน	2.922	1.135	2.968	1.391
54	โรงเรียนขาดบุคลากรทางอาชีพที่ชุมชนต้องการ	3.629	1.153	3.937	1.045
55	โรงเรียนขาดแคลนยานพาหนะออกไปนเทศ	3.970	1.112	4.317	.947
56	โรงเรียนไม่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.353	1.104	3.295	1.085

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านแนวทางการจัดสอน วิชาอาชีพ	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
57	วิทยากรท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความร่วมมือเพราะมีการะ ในการประกอบอาชีพ	3.368	1.190	3.467	1.282
58	อาชีพในท้องถิ่นไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน เช่น การทำนา ทำสวน ทำไร่	4.113	1.056	4.413	.891
59	นักเรียนไม่สนใจอาชีพเสริม เช่น จักสาน ทำอิฐ เป็นต้น ทำให้การสอนวิชาอาชีพด้านนี้ไม่บรรลุผล	3.610	1.152	3.762	1.201
60	หลักสูตรวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ มัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่สัมพันธ์กัน	3.394	1.040	3.403	1.047
	เฉลี่ยรวม	3.527	.738	3.679	.706

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านแนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "นักเรียนไม่สนใจอาชีพตามแนวทางของบิดามารดา" "โรงเรียนขาดบุคลากรทางอาชีพที่ชุมชนต้องการ" "โรงเรียนขาดแคลนยานพาหนะออกไปนิเทศ" "อาชีพในท้องถิ่นไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน เช่น การทำนา ทำสวน ทำไร่" และ "นักเรียนไม่สนใจอาชีพเสริม เช่น จักสาน ทำอิฐ เป็นต้น ทำให้การสอนวิชาอาชีพด้านนี้ไม่บรรลุผล" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ส่วน

ผู้บริหารมีปัญหาและอุปสรรคปานกลางในเรื่อง "วิทยาการอาชีพในท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือกับโรงเรียน" "โรงเรียนไม่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง" "วิทยาการท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความสำคัญเพราะมีการะในการประกอบอาชีพ" และ "หลักสูตรวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่สัมพันธ์กัน" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านแนวทางการสอนวิชาอาชีพ มีปัญหาและอุปสรรคมาก

1.11 การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน

ตาราง 13 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
61	การประสานงานระหว่างกรมฯ ยังไม่ดีเท่าที่ควร	3.741	1.003	3.719	1.000
62	การประสานงานระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดยังมีน้อย เพราะทั้งสองหน่วยงานต่างก็มีงานมาก	3.980	.934	4.141	.974
63	เวลาที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนมีน้อย	3.873	.997	4.109	.961

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างความสัมพันธ์ กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
64	โรงเรียนขาดยานพาหนะที่จะนำนักเรียนไปร่วม กิจกรรมกับการศึกษานอกโรงเรียน	4.283	.938	4.587	.835
	เฉลี่ยรวม	3.970	.824	4.121	.796

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในทุกกรณี ส่วนผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดเฉพาะเรื่อง "โรงเรียนขาดยานพาหนะที่จะนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมกับการศึกษานอกโรงเรียน นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน มีปัญหาและอุปสรรคมาก

1.12 การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์

ตาราง 14 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาใน 14 มาตรการ จานแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมให้ โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
65	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ ไม่ครบถ้วน	2.834	1.076	2.375	1.062
66	โรงเรียนมักจัดแผนการเรียนตามความพร้อมของ โรงเรียน	3.110	1.202	2.891	1.311
67	แผนการเรียนที่จัดให้นักเรียนยังไม่สนองความต้องการ ของนักเรียนเท่าที่ควร	3.109	1.090	3.079	1.112
68	โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนน้อยมาก	2.683	1.184	2.531	1.247
69	โรงเรียนยังไม่สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนได้	3.005	1.115	2.778	1.184
70	โรงเรียนยังไม่เป็นแหล่งเผยแพร่วัฒนธรรมของ ท้องถิ่นได้	3.289	1.096	3.109	1.143
71	โรงเรียนยังไม่สามารถรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ได้	2.805	1.209	2.556	.963
	เฉลี่ยรวม	2.945	.861	2.741	.834

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหและอุปสรรคปานกลางในทุกกรณี ส่วนผู้บริหารมีปัญหและอุปสรรคน้อยเฉพาะเรื่อง "โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ไม่ครบถ้วน" นอกนั้นพบว่า มีปัญหและอุปสรรคปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ มีปัญหและอุปสรรคปานกลาง

1.13 การประสานงานและร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ

ตาราง 15 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการประสานงานและร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานและร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
72	ความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานหลายฝ่าย ในกรมสามัญศึกษาและกรมอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่ดีเท่าที่ควร	3.554	1.028	3.476	.981
73	ความร่วมมือระหว่างบุคลากรและหน่วยงาน นอกกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มากเท่าที่ควร	3.693	.974	3.635	1.067

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานและ ร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
74	บุคลากรที่มีความสามารถและผลงานดีเด่นทางอาชีพ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับโรงเรียน	3.284	1.035	3.317	1.148
75	ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนยังมีน้อย	3.732	1.010	3.774	1.093
	เฉลี่ยรวม	3.557	.853	3.536	.905

จากตาราง 15 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านการประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง เฉพาะเรื่อง "บุคลากรที่มีความสามารถและผลงานดีเด่นทางอาชีพไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับโรงเรียน" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก ส่วนผู้บริหารมีปัญหาและอุปสรรคมากในเรื่อง "ความร่วมมือระหว่างบุคลากรและหน่วยงานนอกกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มากเท่าที่ควร" และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนยังมีน้อย" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ มีปัญหาและอุปสรรคมาก

1.14 การประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น

ตาราง 16 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่นตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคด้านการประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
76	การติดตามประเมินผลระหว่างโครงการ ยังทำได้น้อย เพราะขาดบุคลากร	3.844	.973	3.656	1.042
77	การจัดให้มีการศึกษา สัรวจและประเมินสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปของโรงเรียนและท้องถิ่นในเขตเป้าหมาย ก่อนการดำเนินงานยังกระทำค่อนข้างน้อย	3.688	.886	3.391	.936
78	การส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และการช่วยเหลือทางวิชาการยังไม่เพียงพอ	3.956	.927	3.844	.979
79	การบำรุงขวัญและกำลังใจในการทำงานของฝ่ายบริหาร หรือศึกษานิเทศก์ยังน้อยเกินไป	3.980	.869	3.703	.971
80	การประชาสัมพันธ์โครงการและการเผยแพร่ผลงาน เพื่อความร่วมมือและส่งเสริมยังมีน้อย	3.798	9.14	3.476	.913
	เฉลี่ยรวม	3.842	.738	3.603	.798

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น เป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคมากในทุกกรณี ส่วนผู้บริหารพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลางในเรื่อง "การจัดให้มีการศึกษารวบรวมและประเมินสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโรงเรียนและท้องถิ่นในเขตเป้าหมายก่อนการดำเนินงานยังกระทำค่อนข้างน้อย" และ "การประชาสัมพันธ์โครงการและการเผยแพร่ผลงานเพื่อความร่วมมือและส่งเสริมยังมีน้อย" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่างานด้านการประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น มีปัญหาและอุปสรรคมาก

ตาราง 17 แสดงค่าสถิติพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ จำแนกเป็นรายมาตรการและรวมทุกมาตรการ

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	การบริหารหลักสูตร	3.310	.710	3.252	.749
2	การบริหารหลักสูตรแบบทั้งระบบโรงเรียน	3.424	.991	3.631	1.086
3	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	3.113	.910	2.914	.913
4	การให้ยืมหนังสือเรียน	3.360	.819	2.969	.831
5	การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ	3.009	1.128	2.855	1.183

ตาราง 17 (ต่อ)

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6	การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน	3.647	.856	3.669	.849
7	การจัดหน่วยการเรียนรู้	3.633	.846	3.566	.890
8	โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	3.768	.876	3.848	.918
9	การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือ การเรียนการสอน	3.795	.812	3.906	.754
10	แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ	3.527	.738	3.679	.706
11	การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษา นอกโรงเรียน	3.970	.824	4.121	.796
12	การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทู้หน้า ให้สมบูรณ์	2.945	.861	2.741	.834
13	การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการ ดำเนินงานตามโครงการ	3.557	.853	3.536	.905
14	การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชู เกียรติผลงานดีเด่น	3.842	.738	3.603	.798
	เฉลี่ยรวมทุกมาตรการ	3.493	.572	3.441	.565

จากตาราง 17 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 14 มาตรการ จำนวนเป็นรายมาตรการ พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคปานกลางในด้าน "การบริหารหลักสูตร" "การบริหารหลักสูตรแบบทั้งระบบโรงเรียน" "การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา" "การให้ยืมหนังสือเรียน" "การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ " และ "การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก ส่วนผู้บริหารพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลางในด้าน "การบริหารหลักสูตร" "การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา" "การให้ยืมหนังสือเรียน" "การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ " และ "การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์" นอกนั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก

มาตรการที่ครูผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน" "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" "การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" และ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน"

มาตรการที่ผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน" "การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" "แนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ" และ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน"

จะเห็นว่ามาตรการที่ครูผู้สอนและผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหามากที่สุดที่สอดคล้องกัน ได้แก่ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน"

สรุปปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เฉลี่ยรวมทุกมาตรการพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่า การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยส่วนรวมทั้ง 14 มาตรการ มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละจังหวัดของเขตการศึกษา 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง

18 - 22

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 24		ผู้บริหาร N = 10		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารหลักสูตร	3.359	.742	3.125	.797	0.82
2	การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน	3.667	1.061	3.740	1.269	0.17
3	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	3.313	.832	3.025	.862	0.91
4	การให้ยืมหนังสือเรียน	3.683	.705	2.860	.660	3.16**
5	การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ	3.240	1.155	3.800	1.117	1.30
6	การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน	3.569	.697	3.250	.862	1.14
7	การจัดหน่วยการเรียนรู้	3.875	.577	3.700	.812	0.71
8	โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	3.923	.710	3.671	.650	0.96
9	การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อ ช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน	4.125	.590	3.900	.479	1.07
10	แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ	3.683	.614	3.550	.470	0.61

ตาราง 18 (ต่อ)

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 24		ผู้บริหาร N = 10		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11	การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษา นอกโรงเรียน	4.302	.638	4.275	.249	0.18
12	การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการ กระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์	3.232	.848	2.486	.681	2.47*
13	การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือ การดำเนินงานตามโครงการ	3.646	.729	3.500	.816	0.51
14	การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น	4.067	.745	3.420	.715	2.33*
	เฉลี่ยรวมทุกมาตรการ	3.692	.427	3.450	.361	1.57

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างครูกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 1 ด้าน ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์กับการประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 52		ผู้บริหาร N = 17		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารหลักสูตร	3.317	.673	2.926	.880	1.92
2	การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน	3.531	.875	3.271	1.181	0.97
3	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	2.846	.960	2.544	.907	1.14
4	การให้ยืมหนังสือเรียน	3.154	.785	2.541	.860	2.73**
5	การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ	2.851	1.153	2.103	.910	2.43*
6	การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน	3.606	.898	3.549	.499	0.33
7	การจัดหน่วยการเรียนรู้	3.558	.788	3.388	.939	0.73
8	โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	3.813	.874	3.891	1.152	0.29
9	การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อ ช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน	3.718	.798	3.480	.856	1.05
10	แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ	3.435	.702	3.565	.883	0.62
11	การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษา นอกโรงเรียน	3.870	.822	4.074	.963	0.85
12	การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการ กระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์	2.885	.858	2.647	.953	0.96

ตาราง 19 (ต่อ)

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 52		ผู้บริหาร N = 17		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
13	การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือ การดำเนินงานตามโครงการ	3.404	.780	3.516	.901	0.48
14	การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น	3.800	.639	3.212	.890	2.98**
	เฉลี่ยรวมทุกมาตรการ	3.413	.558	3.179	.641	1.45

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่าปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างครูกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 ด้าน ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียน กับการประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 ด้าน ได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 24		ผู้บริหาร N = 9		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารหลักสูตร	3.234	.620	3.708	.455	2.08*
2	การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน	2.950	1.193	3.889	.849	2.16*
3	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	3.438	.888	3.500	.673	0.19
4	การให้ยืมหนังสือเรียน	3.583	.817	3.467	.954	0.35
5	การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ	3.260	.957	3.556	1.478	0.68
6	การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน	3.514	1.019	3.852	.998	0.85
7	การจัดหน่วยการเรียนรู้	3.592	.981	3.689	.672	0.27
8	โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	3.381	.921	3.397	.925	0.04
9	การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อ ช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน	3.722	.748	4.222	.595	1.80
10	แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ	3.604	.965	4.150	.563	1.51
11	การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษา นอกโรงเรียน	4.063	.704	4.472	.551	1.57
12	การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการ กระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์	2.970	.845	3.032	.692	0.19

ตาราง 20 (ต่อ)

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 24		ผู้บริหาร N = 9		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
13	การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือ การดำเนินงานตามโครงการ	3.771	.755	3.972	.712	0.69
14	การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น	3.767	.598	4.156	.371	1.81
	เฉลี่ยรวมทุกมาตรการ	3.489	.532	3.757	.387	1.37

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่าปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างครูกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร กับการบริหารหลักสูตรแบบทั้งระบบโรงเรียน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 51		ผู้บริหาร N = 13		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารหลักสูตร	3.338	.702	3.202	.756	0.62
2	การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน	3.478	.775	3.308	.985	0.67
3	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	3.152	.656	2.846	1.023	1.03
4	การให้ยืมหนังสือเรียน	3.294	.731	2.815	.635	2.16*
5	การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ	2.882	1.114	2.615	.833	0.81
6	การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน	3.693	.847	3.654	1.098	0.14
7	การจัดหน่วยการเรียนรู้	3.769	.749	3.385	.850	1.61
8	โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	3.894	.858	3.934	.994	0.15
9	การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อ ช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน	3.752	.828	3.808	.822	0.22
10	แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ	3.620	.612	3.392	.633	1.19
11	การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษา นอกโรงเรียน	4.025	.789	3.808	.902	0.86
12	การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการ กระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์	2.992	.774	2.670	.671	1.37

ตาราง 21 (ต่อ)

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 51		ผู้บริหาร N = 13		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
13	การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือ การดำเนินงานตามโครงการ	3.647	.871	3.365	.944	1.02
14	การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น	3.918	.703	3.492	.747	1.92
	เฉลี่ยรวมทุกมาตรการ	3.532	.539	3.307	.621	1.31

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างครูกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 ด้าน ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดสุรินทร์

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 54		ผู้บริหาร N = 15		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารหลักสูตร	3.289	.793	3.475	.543	0.85
2	การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน	3.374	1.108	4.093	.950	2.29*
3	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	3.102	1.056	2.967	.881	0.45
4	การให้ยืมหนังสือเรียน	3.378	.929	3.360	.734	0.07
5	การลดค่าใช้จ่ายในด้าน การแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ	3.065	1.174	2.867	1.008	0.59
6	การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน	3.738	.826	3.989	.778	1.05
7	การจัดหน่วยการเรียน	3.489	.999	3.760	1.059	0.92
8	โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	3.709	.916	4.114	.655	1.60
9	การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อ ช่วยเหลือการเรียนการสอน	3.796	.909	4.289	.582	1.98
10	แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ	3.424	.811	3.893	.625	2.07*
11	การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษา นอกโรงเรียน	3.824	.946	4.133	.828	1.15
12	การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการ กระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์	2.820	.946	2.905	.994	0.30

ตาราง 22 (ต่อ)

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 54		ผู้บริหาร N = 15		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
13	การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือ การดำเนินงานตามโครงการ	3.486	.980	3.467	1.056	0.07
14	การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น	3.744	.895	3.933	.735	0.75
	เฉลี่ยรวมทุกมาตรการ	3.446	.675	3.660	.503	1.14

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่าปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างครูกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียนกับแนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในตาราง 23

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียน รวมทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 11

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารหลักสูตร	3.310	.710	3.252	.749	0.57
2	การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน	3.424	.991	3.631	1.086	1.42
3	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา	3.113	.910	2.914	.913	1.53
4	การให้ยืมหนังสือเรียน	3.360	.819	2.969	.831	3.33**
5	การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ	3.009	1.128	2.855	1.183	0.94
6	การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน	3.647	.856	3.669	.849	0.18
7	การจัดหน่วยการเรียน	3.633	.846	3.566	.890	0.55
8	โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง	3.768	.876	3.848	.918	0.63
9	การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อ ช่วยเหลือการเรียนการสอน	3.795	.812	3.906	.754	0.97
10	แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ	3.527	.738	3.679	.706	1.45
11	การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษา นอกโรงเรียน	3.907	.824	4.121	.796	1.30
12	การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการ กระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์	2.945	.861	2.741	8.34	1.63

ตาราง 23 (ต่อ)

มาตรการที่	ปัญหาและอุปสรรค	ครูผู้สอน N = 205		ผู้บริหาร N = 64		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
13	การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือ การดำเนินงานตามโครงการ	3.557	.853	3.536	.905	0.17
14	การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น	3.842	.738	3.603	.798	2.22*
	เฉลี่ยรวมทุกมาตรการ	3.493	.572	3.441	.565	0.63

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่าปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างครูกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 1 ด้าน ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 ด้าน ได้แก่ การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สาระในบทนี้เป็นการสรุปให้เห็นภาพรวมของการวิจัย เรื่องปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นไว้ ตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 14 มาตรการ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ของเขตการศึกษา 11
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 11

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 917 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ครูผู้สอน จำนวน 821 คน
2. ผู้บริหาร จำนวน 96 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ครูผู้สอนได้จากการสุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

และใช้สัดส่วนการสุ่มของ เครจิจี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608)

โดยใช้การเทียบบัญญัติไตรยางค์ประกอบ จากแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 259 คน

ผู้บริหาร ศึกษาจากประชากรทั้งหมด 96 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน 14 มาตรการ คือ การบริหารหลักสูตร การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา การให้ยืมหนังสือเรียน การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน การจัดหน่วยการเรียนรู้ โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น และในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละมาตรการจะเป็นแบบสอบถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 14 มาตรการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบทักษะของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน 14 มาตรการ โดยใช้การทดสอบค่า t-test (Dependent Sample)
3. แบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้ข้อมูล ไม่มากพอที่จะวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการ ตามทักษะของครูผู้สอน และผู้บริหารปรากฏดังนี้

1.1 ทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคมาก ได้แก่ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" "การจัดหน่วยการเรียนรู้" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" "การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้การสอน" "แนวทางการจัดการสอนวิชาชีพ" "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษาออกโรงเรียน" "การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการเรียนรู้ตามโครงการ" และ "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" นอกนั้นพบว่าไม่มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง และเมื่อพิจารณา รวมทุกมาตรการพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

1.2 ทักษะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคมาก ได้แก่ "การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน" "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" "การจัดหน่วยการเรียนรู้" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" "การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้" "แนวทางการจัดการสอนวิชาชีพ" "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษาออกโรงเรียน" "การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ" และ "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" นอกจากนี้พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง และเมื่อพิจารณารวมทุกมาตรการพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2. เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารในแต่ละจังหวัดของเขตการศึกษา 11

2.1 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดชัยภูมิ เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 มาตรการ คือ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียน ในมาตรการนี้ ครูผู้สอนมองเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ และการประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น ใน 2 มาตรการนี้ ครูผู้สอนมองเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร

2.2 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 มาตรการ คือ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียนกับการประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น ใน 2 มาตรการนี้ ครูผู้สอนมองเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ ในมาตรการนี้ ครูผู้สอนมองเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร

2.3 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 มาตรการ คือ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การบริหารหลักสูตร ในมาตรการนี้ครูผู้สอนมองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร และการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน ในมาตรการนี้ ผู้บริหารมองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน

2.4 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดศรีสะเกษ เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 1 มาตรการ คือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียน ในมาตรการนี้ครูผู้สอนมองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร

2.5 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดสุรินทร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 มาตรการ คือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียนกับแนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ ใน 2 มาตรการนี้ ผู้บริหารมองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน

3. เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการ ระหว่างครูกับผู้บริหาร โรงเรียนในเขตการศึกษา 11 เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 มาตรการ คือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ การให้ยืมหนังสือเรียน ในมาตรการนี้ครูผู้สอนมองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น ในมาตรการนี้ ครูผู้สอนมองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหารและเมื่อพิจารณารวมทุกมาตรการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกมาตรการพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยส่วนรวมทั้ง 14 มาตรการ มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคสูงกว่าผู้บริหาร และเมื่อจำแนกเป็นรายมาตรการพบว่า มาตรการที่ครูผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน" "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" "การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" และ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" มาตรการที่ผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน" "การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" "แนวทางการจัดสอนวิชาชีพ" และ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" ในมาตรการต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่ามีมาตรการที่ทั้งครูผู้สอน และผู้บริหารมองเห็นสอดคล้องกันและไม่สอดคล้องกันดังนี้

มาตรการในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารมองเห็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในอันดับ 1 ตรงกัน อาจเป็นเพราะขาดความประสานงานระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดนั้น เนื่องจากสภาพของพื้นที่ การคมนาคม และจำนวนบุคลากร ไม่เพียงพอ จึงทำให้ทั้งครูผู้สอน และผู้บริหาร มองเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคในมาตรการนี้อยู่ในเกณฑ์สูงเป็นอันดับ 1

มาตรการในการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหาร มองเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ในเกณฑ์สูงเป็นอันดับ 5 อาจเป็นเพราะว่าชาวสุโขทัยขาดความร่วมมือจากชุมชน และฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้ออำนวย

มาตรการในด้านโครงการโรงเรียนที่โรงเรียนน้อง ครูผู้สอนและผู้บริหารมองเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ในเกณฑ์สูงที่ระดับปัญหาต่างกัน โดยผู้บริหารมองเห็นว่ามาตรการนี้มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับที่สูงกว่าครูผู้สอน เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่ดำเนินการโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องมากกว่าครูผู้สอน นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคในมาตรการนี้เกิดจากโรงเรียนที่ยังขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ

มาตรการในการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน ครูผู้สอนและผู้บริหารมองเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ในเกณฑ์สูงที่ระดับปัญหาต่างกัน โดยผู้บริหารมองเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับที่สูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาของครู ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติ จึงมองเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับต่ำกว่าผู้บริหาร แต่สรุปแล้ว ปัญหาและอุปสรรคในมาตรการนี้มีปัญหาและอุปสรรคอยู่มากในเรื่องเกี่ยวกับครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ศึกษาวิเคราะห์จากผลการติดตามดูแลโรงเรียนที่ยังไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือ ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และขาดความสนใจที่จะสร้างสื่อ

2. การเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียน ในแต่ละจังหวัดของเขตการศึกษา 11

2.1 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดชัยภูมิ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารที่แตกต่างกัน ได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" โดยครูผู้สอนเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหารอาจเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติจริงย่อมเห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้คุมนโยบาย "การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์" โดยครูผู้สอนเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหารอาจเนื่องจากครูผู้สอนต้องทำหน้าที่ทั้ง 3 ประการ ให้ครบถ้วน คือ สอนนักเรียน สอนประชาชน และบริการชุมชน จึงเห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติคุณผลงานดีเด่น" โดย

ครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร อาจเนื่องจาก ครูผู้สอนเป็นผู้ถูกประเมิน ย่อมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ค่อนข้างมาก จึงเห็นปัญหามากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ประเมิน

2.2 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูและผู้บริหารที่แตกต่างกันได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" โดยครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร อาจเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติจริงย่อมเห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้คุมนโยบาย "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" โดยครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร อาจเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ถูกประเมินย่อมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ค่อนข้างมาก จึงเห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ประเมิน "การลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ" โดยครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร อาจเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ หลายด้าน ทำให้เห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

2.3 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดบุรีรัมย์ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารที่แตกต่างกันได้แก่ "การบริหารหลักสูตร" โดยครูผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร อาจเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้กระทำกิจกรรมตามหลักสูตร ย่อมเห็นปัญหามากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมนโยบาย "การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน" โดยผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน อาจเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่ดำเนินการด้านนี้โดยตรง จึงทำให้เห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

2.4 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดศรีสะเกษ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารที่แตกต่างกันได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" โดยครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร อาจเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติจริง ย่อมเห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้คุมนโยบาย

2.5 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของจังหวัดสุรินทร์ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารที่แตกต่างกันได้แก่

"การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน" โดยผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน อาจเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่ดำเนินการด้านนี้โดยตรง จึงทำให้เห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา "แนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ" โดยผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหา และอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน อาจเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้คิดหาวิธีการด้วยตนเอง จึงเห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน ซึ่งนำไปปฏิบัติ

จากปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 11 ที่ครูและผู้บริหารมีทัศนะแตกต่างกันในแต่ละมาตรการที่กล่าวข้างต้นนั้น อาจเนื่องจากกลุ่มบุคคลทั้งสองกลุ่มอยู่ในสภาพที่แตกต่างกัน ผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชา ครูเป็นผู้ได้บังคับบัญชา จึงทำให้มีทัศนะต่อปัญหาและอุปสรรคต่างกัน โดยกลุ่มผู้ได้บังคับบัญชามองเห็นปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บังคับบัญชา จึงเป็นข้อยืนยันได้ประการหนึ่งว่า ผู้ที่ปฏิบัติจริงย่อมมองเห็นปัญหาและอุปสรรคได้มากกว่าผู้ที่วางแผนหรือผู้ที่สร้างนโยบายขึ้นมาให้ผู้อื่นปฏิบัติ

3. เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละมาตรการและรวมทุกมาตรการ ตามทัศนะของครูกับผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 11

เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่ามาตรการที่มีปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่างกันได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น"

จากการวิจัยปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละมาตรการตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนพบว่า เห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากในทุกจังหวัดของเขตการศึกษา 11 ซึ่งได้แก่

"การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากอาจเนื่องจากโรงเรียนขาดปัจจัยที่จะจัดสร้างที่พักอาศัยให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาเท่าที่ควร จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือขาดแคลนทรัพยากรในท้องถิ่นที่จะนำมาสร้างที่พักอาศัย และผู้ปกครองให้ความร่วมมือ ด้านการเงินไม่เต็มที่เพราะฐานะยากจน ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ และความ

ร่วมมือของผู้ปกครอง ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ผู้บริหารและครูผู้สอนได้หันหน้ามาหาความเข้าใจในปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวแล้ว พยายามหาทางแก้ไข โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ต่อผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญ ในการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อช่วยสนับสนุน หรือผู้บริหารเองเมื่อพบปัญหาและอุปสรรคแล้ว น่าจะได้มีการนำปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมาเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรค และหาทางแก้ไขเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

"การจัดหน่วยการเรียนรู้" ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากอาจเนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบลที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่สามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นหน่วยการเรียนรู้ได้เต็มที่ ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพราะขาดการติดตามจากกรมเจ้าสังกัด โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนประถมศึกษาไม่มากนัก เพราะโรงเรียนประถมศึกษาคิดว่าเป็นผลงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ยังขาดแคลนครู-อาจารย์ที่จะไปช่วยโรงเรียนที่เป็นหน่วยการเรียนรู้ จากสภาพปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว กรมสามัญศึกษาจึงน่าจะได้ประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อจะได้ใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวลดน้อยลงไป

"โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก อาจเนื่องจากโรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยโรงเรียนน้องได้เต็มที่เพราะขาดแคลนยานพาหนะในการเดินทางและยังขาดแคลนหนังสือ สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ ยังไม่สามารถช่วยโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนน้องได้ เพราะบุคลากรมีจำกัด ยังไม่สามารถช่วยเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและเครื่องพรมการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนน้องได้ เพราะมีไม่เพียงพอ ยังไม่สามารถช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงินแก่โรงเรียนน้องได้ เพราะมีงบประมาณน้อย อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนน้องมาก และตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกับโรงเรียนน้องจึงมีฐานะขาดแคลนพอ ๆ กัน จากสภาพปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวนี้ทำให้มองเห็นว่า โรงเรียนพี่ที่จะช่วยเหลือโรงเรียนน้องนั้นยังมีสภาพความพร้อมไม่เพียงพอที่จะเป็นพี่เลี้ยงในด้านต่าง ๆ ได้ ฉะนั้น ก่อนที่จะดำเนินการ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ น่าจะ ได้มีการสำรวจสภาพความพร้อมของโรงเรียนที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

"การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน" ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมาก อาจเนื่องจาก ครู-อาจารย์ไม่ค่อยสนใจที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง มีชั่วโมงสอนและงานประจำมากเกินไป จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนที่ยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือในการสร้างสื่อการเรียน ขาดความชำนาญในการสร้างสื่อ และชุดการเรียนทำให้สื่อและชุดการเรียนไม่มีคุณภาพ ศึกษาพิเศษไม่ค่อยมีเวลามานีเทศการสร้างชุดการเรียน ให้ครู จากสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นั้น ทางกรมสามัญศึกษาหรือเขตการศึกษา 11 ควรที่จะ ได้มีการจัดอบรม สัมมนาครู-อาจารย์ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำสื่อ

"แนวทางการจัดการสอนวิชาอาชีพ" ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากอาจเนื่องจากนักเรียนให้ความสนใจแผนการเรียนวิชาสามัญมากกว่าวิชาอาชีพ และ ไม่สนใจอาชีพตามแนวทางของบิดามารดา วิทยากรอาชีพในท้องถิ่น ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับโรงเรียน นอกจากนั้นยังขาดแคลนบุคลากรทางอาชีพที่ชุมชนต้องการขาดยานพาหนะออกไปนิตเทศ ขาดความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาชีพในท้องถิ่นไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน หลักสูตรวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่สัมพันธ์กัน จากสภาพปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว โรงเรียนควรเร่งสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างความเข้าใจในเรื่องวิชาอาชีพกับผู้บริหารและนักเรียน กรมสามัญศึกษาควรจะได้ประสานงานกับกรมวิชาการในเรื่องหลักสูตรวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายให้สัมพันธ์กัน

"การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน" ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมาก อาจเนื่องจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัด เพราะทั้งสองหน่วยงานต่างก็มีงานมาก เวลาที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนมีน้อย ขาดยานพาหนะที่จะนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมกับการศึกษานอกโรงเรียน จากสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นั้น

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดให้มากยิ่งขึ้น เพราะศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนนั้น มีความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และบุคลากรสูง

"การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ" ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากอาจเนื่องจาก ความร่วมมือจากบุคลากร และหน่วยงานหลายฝ่ายในกรมสามัญศึกษา และกรมอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ความร่วมมือระหว่างบุคลากรและหน่วยงานนอกกระทรวงศึกษาธิการ บุคลากรที่มีความสามารถ และผลงานดีเด่นทางอาชีพไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนยังมีน้อย จากสภาพปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวข้างต้นนั้น กรมสามัญศึกษาน่าจะได้มีการวางแผน โดยการประชุม อบรม สัมมนา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจใน การทำงานเกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเป็น การประสานงานกัน ได้ถูกต้อง

"การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" ปัญหาและอุปสรรค ด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากอาจเนื่องจาก การติดตามประเมินผล ขาดบุคลากร การจัดให้มีการศึกษาสำรวจประเมินสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปของโรงเรียน และ ท้องถิ่นในเขตเป้าหมายก่อนการดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และการช่วยเหลือทางด้านวิชาการ การบำรุงขวัญ และกำลังใจ ในการทำงาน ของฝ่ายบริหาร หรือศึกษานิเทศก์ การประชาสัมพันธ์โครงการและการเผยแพร่ผลงานเพื่อ ความร่วมมือและส่งเสริม จากสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นั้น กรมสามัญศึกษา ควรจัด ให้มีศึกษานิเทศก์ของกรมหรือศึกษานิเทศก์จังหวัด ออกไปสำรวจ และประเมินสภาพแวดล้อม ก่อนการดำเนินงานตามโครงการ ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทาง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นั้นก็ควรจัดบุคลากรออกไปสำรวจสภาพปัญหาและความพร้อม ในท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และควรมีเจ้าหน้าที่ประเมินผลระหว่างการทำงาน ตามโครงการ เพื่อจะได้ทราบปัญหาและอุปสรรค เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ ลุล่วงไป

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยมาก่อน จึงไม่สามารถนำมาตราการต่าง ๆ มาอ้างอิงได้อย่างตรงประเด็น

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้นคว้าปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นเพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพิจารณาดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 11 ควรจะได้แผนการวิจัยปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการ ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละมาตรการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
2. มาตรการด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียนนั้น เขตการศึกษา 11 ควรจัดให้มีโครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษากับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดนั้น ๆ หรือพยายามจัดหาบุคลากรเป็นผู้ประสานงานให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนมัศึกษากับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
3. เขตการศึกษา 11 น่าจะได้มีการรณรงค์ในการจัดหางบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงาน ในมาตรการโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง และมาตรการการสร้างชุดการเรียนการสอนด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน

4. กรมสามัญศึกษาควรจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน และปรับปรุงการปฏิบัติงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรได้มีการขยายกลุ่มตัวอย่างไปถึงผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมสามัญศึกษา ต่อไป
2. ควรได้มีการทำวิจัยในเขตการศึกษาอื่นที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย เพื่อนำมา เปรียบเทียบกัน
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมสามัญศึกษา อย่างกว้าง ๆ ควรจะได้มีการวิจัยเฉพาะมาตรการที่พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก จันทรบจร. คู่มือครูเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู.

กรุงเทพฯ : บุญช่วยการพิมพ์, 2532.

ก่อ สวัสดิพาณิชย์. "การศึกษาโดยทั่วไปของการมัธยมศึกษาในประเทศไทย," ประมวล

บทความเกี่ยวกับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.

จรูญ พานิชยผลินไชย. โอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภท

โรงเรียนสถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนภาคเหนือ. ปรินิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

จันทนา นนนิกร. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนที่มีโอกาสศึกษาต่อในโรงเรียน

มัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลางจำแนกตามประเภทโรงเรียน. ปรินิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523.

ประยงค์ ชุน้อย. โอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทของ

โรงเรียนสถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาคใต้. ปรินิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

วิชาการศึกษา, วิทยาลัย ประสานมิตร. พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษา วิทยาลัย

การศึกษา ปีการศึกษา 2512. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2513

แผนการสอนศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2520.

พจน์ย์ เหล่าอมตะ. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็น ความเชื่อ และความคาดหวังของ

บุคคลที่เกี่ยวกับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กรมสามัญศึกษา. (ค.อมศ.สศ.) ม.ป.ท., 2532. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิเคราะห์โอกาสในการศึกษาต่อ

ระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2525 - 2526. กรุงเทพฯ : กองสารนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528.

พนัส หันนาคินทร์. "การจัดการมัธยมศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ," เอกสารวิจัย

ส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2519.

ไพศาล หวังพานิช. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีกิจ

การพิมพ์, 2524.

วิฑูรย์ อุภักดิ์. "บทบาทใหม่ของการมัธยมศึกษา," วารสารสามัญศึกษา. 11(2) : 18 -

21 ; กุมภาพันธ์ 2517.

วิโรจน์ พักสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อำนวย เอกกริน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียน

บ้านท่ามะปราง อ.แก่งคอย จ.สระบุรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2534.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา. คู่มือสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน โครงการขยายโอกาส

ทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ กรมสามัญศึกษา กระทรวง

ศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

_____. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน

38 จังหวัด. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2530.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา. แนวทางการบริหารงานโครงการขยาย

โอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด.

กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

_____. สรุปผลการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ (พ.ศ. 2530 - 2532). กรุงเทพฯ :

กรมสามัญศึกษา, 2533.

สมใจ หอมเย็น. การเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจสังคมและภาวะส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถม

ปีที่สี่ เกี่ยวกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.

อาร์ม็ เพชรขึ้น. "เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 612," การบริหารและการพัฒนา

หลักสูตร. ม.ป.ป., เอกสารอัดสำเนา.

อุดม ภูประดิษฐ์. โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภท

โรงเรียนสภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2521, อัดสำเนา.

Bowman, Mary Jean. Economic Analysis and Public. New York : Prentice Hall, Inc,. 1949. XVIII.

Coleman, James. "The Concept of Equality Opportunity," Havard Education Review. 38(1) : 7 - 22 ; Winter, 1968. ✓

Fry, Gerald. Thailand. Office of the National Education Commission Vocational Technical Education and the Thai labor market by Varaphorn Bovornsiri and Gerald Fry, Office of the National Education Commission and International Institute for Educational planning, 1980.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research," Educational and Psychological Measurement. 30 : 608 - 610 ; 1978.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้มีประสบการณ์ในงานวิจัยที่ช่วยพิจารณาตรวจสอบ
และ แก่แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

1.	จรินทร์ บุณขุ่ม	ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2.	นายสมชัย พุกชาสวຍ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
3.	นายมนตรี อุตสาทะ	ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4.	นายสุธน จุล ไม้กบ	ผู้อำนวยการโรงเรียนอุทัยวิทยาคม

ที่ ศธ 020711/905

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11

ถ.สีปศิริ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 3000

15 พฤษภาคม 2534

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมำด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วย นายอานวย เอกธูริน นิสิตปริญญาโท (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จะทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหาร ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา" สำนักงานฯ คาดว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ภายในเขตการศึกษา ต่อไปด้วย จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ให้บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแห่งนี้ กรอกแบบสอบถาม ซึ่งได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี

ขอแสดงความนับถือ

วีระพงษ์ ศรีพุทธรินทร์

(นายวีระพงษ์ ศรีพุทธรินทร์)

ผู้ช่วยศึกษาธิการเขต รักษาการแทน

ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11

โทร. นครราชสีมา (044) 242447

สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ถนนโรจนะ อย 1300

15 พฤษภาคม 2534

เรียน

ด้วยกระผม นายอานวย เอกธรีน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนนวมราช "ประชาวมิต" จะทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 และได้เลือกโรงเรียนของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล จึงขอความกรุณาท่านช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้บริหารและครูผู้สอน) ได้ตอบแบบสอบถามที่ส่งมา จำนวน ชุด แล้วรวบรวมบรรจุซองซึ่งติดแสตมป์เรียบร้อยแล้ว ส่งกลับไปให้กระผมที่สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภายในวันที่ 5 มิถุนายน 2534 ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

อานวย เอกธรีน

(นายอานวย เอกธรีน)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทร. (035) 244626

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน
3. การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา
4. การให้ยืมหนังสือเรียน
5. การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ
6. การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน
7. การจัดหน่วยการเรียน
8. โครงการโรงเรียนที่โรงเรียนน้อง
9. การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน
10. แนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ
11. การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน
12. การส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการกระทำหน้าที่ให้สมบูรณ์

13. การประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตาม

โครงการ

14. การประเมินผลงานและการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงาน

ดีเด่น

ในตอนท้ายของแบบสอบถามทุกมาตรการ จะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้แสดงข้อ
คิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในเขตการศึกษา 11 กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2533

2. ในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนจะมีคำชี้แจงในการตอบไว้ ขอให้ท่านพิจารณา
คำชี้แจงแต่ละตอนแล้วตอบตามความเป็นจริง

3. แบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 80 ข้อ

ตอนที่ 1 โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับ

ตัวท่าน

1. ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหาร
☐ ผู้ช่วยผู้บริหาร
☐ หัวหน้าหมวดวิชา
ครูผู้สอน

2. ที่ตั้งของโรงเรียน

- ☐ ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล
☐ นอกเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล

ตอนที่ 2 ให้พิจารณาว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนของท่านในแต่ละมาตรการอยู่ในระดับใด แล้วกาเครื่องหมาย / ลงในช่องปัญหา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
 4 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคมาก
 3 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
 2 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคน้อย
 1 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตร</u>					
1	สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ และบางอย่างครูไม่สามารถจัดทำขึ้นเองได้					
2	จำนวนครูไม่เพียงพอกับชั้นเรียนและแผนการเรียน					
3	โรงเรียนขาดครูที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน					
4	โรงเรียนไม่สามารถจัดห้องเรียนเป็นห้องสนับสนุนการสอน วิชาต่าง ๆ					
5	โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่จะจัดอบรมครูให้สอนตาม หลักสูตรใหม่					

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
6	ผู้บริหารมีภารกิจมากทำให้ไม่มีเวลาניתเทศการสอนของครูได้อย่างสม่ำเสมอ					
7	ครูไม่ค่อยได้สอดแทรกการสอนและการอบรมด้านศีลธรรมและจริยธรรม เพราะต้องรับเร่งทบทวนเนื้อหาโดยตรงให้จบ					
8	โรงเรียนต้อง ไปจัดกิจกรรมพิเศษนอกเหนือหลักสูตร ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามปฏิทินการศึกษาของโรงเรียนที่จัดทำไว้ตลอดปีการศึกษาได้					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน</u>					
9	ครูไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการสอนได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในโรงเรียนเดียวกัน	...	...	...	...	...
10	ผู้บริหารไม่ค่อยมีเวลาออกไปนิเทศที่โรงเรียนสาขา หรือหน่วยการเรียนรู้ เพราะระยะทางไกล	...	...	...	...	...
11	โรงเรียนขาดแคลนยานพาหนะที่จะใช้เกี่ยวกับการนำครูออกไปนิเทศการสอนที่โรงเรียนสาขา หรือหน่วยการเรียนรู้					
12	นักเรียนไม่สามารถฝึกอาชีพกับผู้ปกครองในครั้งวันหลังได้ เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างรายวัน	...	...	...	...	...
13	นักเรียนไม่สามารถเรียนชดเชยตามจำนวนวันที่ขาดหายไปเนื่องจากหยุดฝึกอาชีพ หรือช่วยเหลือบิดามารดา ...	...	...	...	...	...

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบ

โรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา</u>					
14	ถึงแม้โรงเรียนจะยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษาให้แก่นักเรียนที่ยากจน ผู้ปกครองก็ยังไม่ค่อยส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน เพราะยังต้องเสียค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ อยู่มาก					
15	โรงเรียนต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อช่วยกันพิจารณาการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทำให้เกิดความยุ่งยาก ...					
16	การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา ทำให้นักเรียนมองไม่เห็นคุณค่าของการเรียน					
17	ผู้ปกครองส่วนใหญ่คิดว่า โรงเรียนต้องมาจับบุตรหลานของตนให้เข้าเรียน					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการให้ยืมหนังสือเรียน</u>					
18	นักเรียนไม่ค่อยสนใจหนังสือที่โรงเรียนจัดบริการให้ยืมเรียน	...	...	...	...	...
19	นักเรียนไม่ค่อยถนอมรักษาหนังสือของโรงเรียนเท่าที่ควร					
20	นักเรียนไม่ค่อยคืนหนังสือที่ยืมเรียนเมื่อครบกำหนดส่ง ...	...	...	...	...	...
21	หนังสือและแบบฝึกหัดที่จะให้นักเรียนยืมเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ	...	...	...	...	...
22	นักเรียนที่ทำหนังสือขาดหรือสูญหายไม่สามารถใช้เงินคืนโรงเรียนได้ครบถ้วน	...	...	...	...	...

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการให้ยืมหนังสือเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและ</u> <u>ด้านกิจกรรมต่าง ๆ</u>					
23	การผ่อนผันเรื่องการแต่งเครื่องแบบนักเรียน ทำให้ การฝึกความมีระเบียบวินัยของโรงเรียน กระทำได้ ไม่เต็มที่	...	...	...	...	...
24	การผ่อนผันเรื่องการแต่งเครื่องแบบทำให้ไม่สามารถ แยกแ่หว่างนักเรียนกับบุคคลภายนอกได้	...	...	...	...	...
25	การผ่อนผันเรื่องการแต่งเครื่องแบบจะเป็นการเปิด โอกาสให้นักเรียนแต่งกายตามแฟชั่นมากขึ้น	...	...	...	...	...
26	โรงเรียนไม่สามารถหาเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของ กิจกรรมต่าง ๆ มาบริการนักเรียนแทนเครื่องแบบได้ ...	...	...	...	...	...

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการลดค่าใช้จ่ายด้านการแต่งกายและ
ด้านกิจกรรมต่าง ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียน</u> <u>ในโรงเรียน</u>					
27	โรงเรียนขาดปัจจัยที่จะสร้างที่พักอาศัยให้แก่ นักเรียนใน โรงเรียน					
28	ครูยังไม่มีการพักอาศัยในโรงเรียนอย่างเพียงพอจึงไม่มีครู คอยควบคุมนักเรียน					
29	ผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาเท่าที่ควรจึงไม่ค่อย ให้ความร่วมมือ					
30	ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากเข้าใจว่างาน พัฒนาโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูโดยเฉพาะ					
31	ขาดแคลนทรัพยากรในท้องถิ่นที่จะนำมาสร้างที่พักอาศัย ให้แก่ นักเรียน					
32	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือด้านการเงินไม่เต็มที่ เพราะ ฐานะยากจน					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนใน
โรงเรียน

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้</u>					
33	โรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบลยังไม่สามารถเป็นที่เลี้ยงให้กับโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นหน่วยการเรียนรู้ได้เต็มที่ เพราะยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรเช่นกัน	...	...	...	...	...
34	มีปัญหาในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพราะขาดการติดตามจากกรมเจ้าสังกัด	...	...	...	...	...
35	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนประถมศึกษา น้อยมาก เพราะโรงเรียนประถมศึกษาคิดว่าเป็นผลงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา	...	...	...	...	...
36	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครู - อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการบริหารด้านการเรียน การสอนและการจัดกิจกรรมการศึกษาเท่าที่ควร	...	...	...	...	...
37	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ยังขาดแคลนครู - อาจารย์ที่จะไปช่วยโรงเรียนที่เป็นหน่วยการเรียนรู้	...	...	...	...	...

ขอคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง</u>					
38	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยโรงเรียนน้องได้เต็มที่ เพราะขาดแคลนยานพาหนะในการเดินทาง	...	...	...	...	
39	โรงเรียนพี่ยังขาดแคลนหนังสือแบบเรียน สื่อและอุปกรณ์ การเรียน รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้	...	...	...	...	
40	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนน้องได้ เพราะบุคลากรมีจำกัด	...	...	...	...	
41	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและ เครื่องพวยการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนน้องได้ เพราะมีไม่เพียงพอ	...	...	...	...	
42	โรงเรียนพี่ยังไม่สามารถช่วยเหลือนับสนุนด้านการเงิน แก่โรงเรียนน้องได้ เพราะงบประมาณก็น้อย	...	...	...	...	
43	โรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนน้องมาก	...	...	...	...	
44	โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกับโรงเรียนน้อง จึงมีฐานะขาดแคลนพอ ๆ กัน	...	...	...	...	

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง</u> <u>เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน</u>					
45	ครู-อาจารย์ไม่ค่อยสนใจที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง					
46	ครู-อาจารย์มีชั่วโมงสอนและงานประจำมากเกินไป จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอน					
47	โรงเรียนที่ยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน					
48	โรงเรียนที่ไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือในการสร้างสื่อการเรียนการสอน					
49	ครู-อาจารย์ขาดความชำนาญในการสร้างสื่อและชุดการเรียนรู้ทำให้สื่อและชุดการเรียนรู้ไม่มีคุณภาพ					
50	ศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยมีเวลามานิเทศการสร้างชุดการเรียนรู้ให้กับครู					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านแนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ</u>					
51	นักเรียนให้ความสนใจในแผนการเรียนวิชาสามัญมากกว่าวิชาอาชีพ	...	...	...	...	...
52	นักเรียนไม่สนใจอาชีพตามแนวทางของบิดามารดา	...	...	...	...	...
53	วิทยากรอาชีพในท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับโรงเรียน	...	...	...	...	...
54	โรงเรียนขาดบุคลากรทางอาชีพที่ชุมชนต้องการ	...	...	...	...	...
55	โรงเรียนขาดแคลนยานพาหนะออกไปนิเทศ	...	...	...	...	...
56	โรงเรียนไม่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	...	...	...	...	...
57	วิทยากรท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความร่วมมือ เพราะมีการะในการประกอบอาชีพ	...	...	...	...	...
58	อาชีพในท้องถิ่นไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน เช่น การทอผ้า ทาสวน ทำไร่	...	...	...	...	...
59	นักเรียนไม่สนใจอาชีพเสริม เช่น จักสาน ทำอิฐ เป็นต้น ทำให้การสอนวิชาอาชีพด้านนี้ไม่บรรลุผล	...	...	...	...	...
60	หลักสูตรวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายยังไม่สัมพันธ์กัน					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านแนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างความสัมพันธ์กับ</u> <u>กระบวนการศึกษาออกโรงเรียน</u>					
61	การประสานงานระหว่างกรมฯ ยังไม่ดีเท่าที่ควร	...	...	...	...	...
62	การประสานงานระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนในจังหวัดยังมีน้อย เพราะทั้งสองหน่วยงานต่างก็มีงานมาก	...	...	...	...	...
63	เวลาที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ ศึกษาออกโรงเรียนมีน้อย	...	...	...	...	...
64	โรงเรียนขาดยานพาหนะที่จะให้นักเรียนไปร่วม กิจกรรมกับการศึกษาออกโรงเรียน	...	...	...	...	...

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการ
ศึกษาออกโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนใน</u> <u>โครงการกระต๊ากหน้าให้สมบูรณ์</u>					
65	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ไม่ครบถ้วน	...	...	...	...	
66	โรงเรียนมักจัดแผนการเรียนตามความพร้อมของ โรงเรียน	...	...	...	...	
67	แผนการเรียนที่จัดให้นักเรียนยังไม่สนองความต้องการ ของนักเรียนเท่าที่ควร	...	...	...	...	
68	โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนน้อยมาก	...	...	...	...	
69	โรงเรียนยังไม่สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนได้ ..	...	...	...	...	
70	โรงเรียนยังไม่เป็นแหล่งเผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่นได้	...	...	...	...	
71	โรงเรียนยังไม่สามารถรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ได้ .	...	...	...	...	

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนในโครงการ
กระต๊ากหน้าให้สมบูรณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ</u>					
72	ความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานหลายฝ่ายในกรมสามัญศึกษา และกรมอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่ดีเท่าที่ควร	...	...	...	...	...
73	ความร่วมมือระหว่างบุคลากรหน่วยงานนอกกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มากเท่าที่ควร	...	...	...	...	...
74	บุคลากรที่มีความสามารถและผลงานดีเด่นทางอาชีพ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับโรงเรียน	...	...	...	...	...
75	ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนยังมีน้อย	...	...	...	...	...

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานและการร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
		5	4	3	2	1
	<u>ปัญหาและอุปสรรคด้านการประเมินผลงานและการส่งเสริม</u>					
	<u>ยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น</u>					
76	การติดตามประเมินผลระหว่างโครงการยังทำได้น้อย เพราะขาดบุคลากร					
77	การจัดให้มีการศึกษาสำรวจและประเมินสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปของโรงเรียนและท้องถิ่นในเขตเป้าหมายก่อน การดำเนินงาน ยังกระทำค่อนข้างน้อย					
78	การส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และการช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ยังไม่เพียงพอ					
79	การบำรุงขวัญและกำลังใจในการทำงานของฝ่ายบริหาร หรือศึกษานิเทศก์ยังน้อยเกินไป					
80	การประชาสัมพันธ์โครงการและการเผยแพร่ผลงานเพื่อ ความร่วมมือ และส่งเสริมยังมีน้อย					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการประเมินผลงานและส่งเสริม

ยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายอานวย เอกธรีน

เกิดวันที่ 24 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2488

สถานที่เกิด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ข.9/11 ซอยจันทร์นิม 3 ถนนวิไลเสนา ตำบลเสนา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ใหญ่

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนทหาราช "ประชานิมิตร"

อำเภอทหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2505 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6) จากโรงเรียนบางบาล

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2507 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)

จากโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2509 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง)

จากวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2511 การศึกษาประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)

พ.ศ. 2517 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)

จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

พ.ศ. 2535 ปริญญาโทการบริหารการศึกษา (กศ.ม.)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน
ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

บทคัดย่อ

ของ

อานวย เอกฐิน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2535

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2533

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 269 คน ประกอบด้วยครูจำนวน 205 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย และผู้บริหารจำนวน 64 คน ซึ่งได้จากผู้บริหารทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 80 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบแบบที ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. มาตรการที่ครูผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนกรศึกษา นอกโรงเรียน" "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" "การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" และ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" ส่วนมาตรการที่ผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนกรศึกษา นอกโรงเรียน" "การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน" "โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง" "แนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ" และ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" มาตรการที่ครูผู้สอนและผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดที่สอดคล้องกัน ได้แก่ "การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน" และ "การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนกรศึกษา นอกโรงเรียน" เมื่อพิจารณา รวมทุกมาตรการพบว่า ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นว่า การดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

2. ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สำหรับจังหวัดชัยภูมิ มาตรการที่ครูผู้สอนกับผู้บริหารมีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" "การส่งเสริมให้โรงเรียน

ในโครงการกระทู้หน้าทำให้สมบูรณ์" และ "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" โดยครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร

สำหรับจังหวัดนครราชสีมา มาตรการที่ครูผู้สอนกับผู้บริหารมีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" และ "การลดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ" โดยครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ มาตรการที่ครูผู้สอนกับผู้บริหารมีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ "การบริหารหลักสูตร" และ "การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน" โดยผู้บริหารมองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน

สำหรับจังหวัดศรีสะเกษ มาตรการที่ครูผู้สอนกับผู้บริหารมีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" โดยครูผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร

สำหรับจังหวัดสุรินทร์ มาตรการที่ครูผู้สอนกับผู้บริหารมีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ "การบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน" และ "แนวทางการจัดสอนวิชาอาชีพ" โดยผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าครูผู้สอน

3. ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ครูผู้สอนกับผู้บริหารมีความเห็นว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ "การให้ยืมหนังสือเรียน" และ "การประเมินผลงานและส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น" โดยครูผู้สอนมองเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้บริหาร และเมื่อพิจารณารวมทุกมาตรการพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

PROBLEMS AND OPERATIONAL DIFFICULTIES IN APPLYING 14 PROCEDURES
OF THE SECONDARY EDUCATION OPPORTUNITY DEVELOPMENT
PROGRAM AS PERCEIVED BY TEACHERS AND
ADMINISTRATORS DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION IN
EDUCATIONAL
REGION XI

AN ABSTRACT

BY

AMNUAY EKKATHIN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 1992

The purpose of this research were to study problems and obstacles in operations under the Project for Educational Opportunity Expansion at the Lower Secondary Education Level in 14 measures of the General Education Department in Region 11 of Academic Year 1990.

The sample include 269 subjects, comprising 205 teachers obtained by a simple random sampling technique, and 64 administrators obtained from the whole population. The instrument used for collection of data was the 5-point-rating-scale questionnaire with 80 items. The statisitics used for analyses of data were mean, standard deviation and t-test.

The research findings were summarized as follows:

1. The measures that the teachers viewed as the first five most serious problems and obstacles were building relationship with the nonformal education process, evaluation and promotion of outstanding work, constructing self-learning modules for instructional supplement, twinning school program, and building student housing within the school. The measures that the administrators viewed as the first five most serious problems and obstacles were building relationship with the nonformal education process, constructing self-learning modules for instructional supplement, twinning school program, guidelines for vocational program provision, and building student housing within the school. The measures that both teachers and administrators viewed as the most serious problems and obstacles were building relationship with the nonformal education process, and building student housing within the school. When considered all 14

measures in total, it was found that both teachers and administrators viewed the operations under the Project for Educational Opportunity Expansion at the Lower Secondary Education Level had problems and obstacles at a moderate level.

2. The problems and obstacles considered by province were as follows: For Chaiyaphum, the measures that the teachers and the administrators differently viewed as problems and obstacles with statistical significance were textbook loans, encouragement for fulfilling duties of the project schools, and evaluation and promotion of outstanding work, whereby the teachers viewed as problems and obstacles more than the administrators.

For Nakhon Ratchasima, the measures that the teachers and the administrators differently viewed as problems and obstacles with statistical significance were textbook loans, evaluation and promotion of outstanding work, and reduction of costs on dressing and activities, whereby the teachers viewed as problems and obstacles more than the administrators.

For Buriram, the measures that the teachers and the administrators differently viewed as problems and obstacles with statistical significance were curriculum administration and semi-school-system curriculum development, whereby the administrators viewed as problems and obstacles more than the teachers.

For Sisaket, the measure that the teachers and the administrators differently viewed as problems and obstacles with statistical significance was the textbook loans, whereby the teachers viewed as problems and obstacles more than the administrators.

For Surin, the measures that the teachers and the administrators differently viewed as problems and obstacles with statistical significance were semi-school-system curriculum development, and guidelines for vocational program provision, whereby the administrators viewed as problems and obstacles more than the teachers.

3. The problems and obstacles in operations under the Project for Educational Opportunity Expansion at the Lower Secondary Education Level that the teachers and the administrators differently viewed with statistical significance were textbook loans, and evaluation and promotion of outstanding work, whereby the teachers viewed as problems and obstacles more than the administrators. However, when considered overall measures, it was found insignificantly different.